



ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ

Βρυξέλλες, 03.02.2004  
COM(2004)54 τελικό

### **ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ**

**που εκπονήθηκε κατ' εφαρμογή του άρθρου 18 της απόφασης-πλαίσιου του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων στις ποινικές διαδικασίες**

{SEC(2004)102}

## **1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ**

### **1.1. Ιστορικό**

Δυνάμει του άρθρου 18 της απόφασης-πλαίσίου του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001, σχετικά με το καθεστώς των θυμάτων στις ποινικές διαδικασίες<sup>1</sup>, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή οφείλει να εκπονήσει έκθεση σχετικά με τα μέτρα τα οποία λαμβάνουν τα κράτη μέλη για να συμμορφωθούν με την εν λόγω απόφαση-πλαίσιο.

Το άρθρο 17 της απόφασης-πλαίσίου του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα προκειμένου να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της απόφασης-πλαίσίου το αργότερο έως και

- τις 22 Μαρτίου 2006, όσον αφορά το άρθρο 10,
- τις 22 Μαρτίου 2004, όσον αφορά τα άρθρα 5 και 6,
- τις 22 Μαρτίου 2002, όσον αφορά τις λοιπές διατάξεις.

Σύμφωνα με το άρθρο 18, κάθε κράτος μέλος διαβιβάζει, μέσα στις ίδιες προθεσμίες, στη Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου και στην Επιτροπή το κείμενο των διατάξεων με τις οποίες μεταφέρονται στην εθνική νομοθεσία οι υποχρεώσεις που επιβάλλει η απόφαση-πλαίσιο. Το Συμβούλιο αξιολογεί, εντός ενός έτους από κάθε μία από τις προαναφερθείσες ημερομηνίες, τα μέτρα που έλαβαν τα κράτη μέλη για να συμμορφωθούν με τις διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαίσίου, μέσω έκθεσης που εκπονείται από τη Γενική Γραμματεία βάσει των πληροφοριών τις οποίες λαμβάνει από τα κράτη μέλη και γραπτής έκθεσης που υποβάλλει η Επιτροπή.

Εντούτοις, έως τις 22 Μαρτίου 2002, κανένα κράτος μέλος δεν είχε ανακοινώσει στην Επιτροπή τα μέτρα που είχε λάβει για τη μεταφορά της εν λόγω απόφασης-πλαίσίου. Μόνον η Σουηδία προέβη σε ανακοίνωση στις 25 Μαρτίου 2002. Έως τις 31 Δεκεμβρίου 2002, μόνον εννέα κράτη μέλη (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Ισπανία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία, Σουηδία) είχαν προβεί σε ανάλογη ανακοίνωση.

Δεδομένου ότι η αξία της παρούσας έκθεσης εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την ποιότητα και την ακρίβεια των πληροφοριών εθνικής προέλευσης που διαβιβάζονται στην Επιτροπή, η εκπόνησή της σε αυτή τη βάση δεν θα είχε κανένα νόημα. Έτσι, στις 7 Ιανουαρίου 2003, η Επιτροπή απέστειλε επιστολές υπενθύμισης σε όλα τα κράτη μέλη που δεν είχαν εκπληρώσει την υποχρέωσή τους. Συνεπώς, η εκπόνηση της έκθεσης αναβλήθηκε έως τις 25 Μαρτίου 2003. Η Επιτροπή, λαμβάνοντας υπόψη τις προθεσμίες οι οποίες τάσσονται στην απόφαση-πλαίσιο και στις υπενθυμιστικές επιστολές, αποφάσισε να ορίσει την ημερομηνία αυτή ως ημερομηνία αναφοράς, μετά από την οποία οι τυχόν καθυστερημένες απαντήσεις των κρατών μελών δεν ελήφθησαν πλέον υπόψη. Η παρούσα έκθεση αποτελεί, επομένως, μία καταγραφή της κατάστασης στις 25 Μαρτίου 2003 όσον αφορά τη λήψη των αναγκαίων μέτρων από τα κράτη μέλη. Ορισμένα κράτη μέλη διαβίβασαν συμπληρωματικές πληροφορίες μετά την εν λόγω ημερομηνία. Η Επιτροπή πρόκειται να τις λάβει υπόψη σε συμπληρωματική έκθεση.

---

<sup>1</sup> ΕΕ L 82 της 22.3.2001, σ.1.

Κατά την ολοκλήρωση της παρούσας έκθεσης, δέκα μόνον κράτη μέλη (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Ισπανία, Φινλανδία, Ιταλία, Ιρλανδία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία, Σουηδία) είχαν διαβιβάσει σχετικά πλήρεις πληροφορίες όσον αφορά την ενσωμάτωση της απόφασης-πλαισίου στην εθνική νομοθεσία τους. Η Δανία δεν διαβίβασε πληροφορίες. Η Ελλάδα δήλωσε σε επιστολή της από 20 Ιανουαρίου 2003, ότι είχε αναθέσει τη μελέτη και την εκπόνηση των απαραίτητων μέτρων εφαρμογής σε επιτροπή, η οποία θα έπρεπε να ολοκληρώσει τις εργασίες της τους επόμενους μήνες. Η Γαλλία δεν παρέσχε λεπτομερείς πληροφορίες κατ' άρθρο όσον αφορά τα εθνικά μέτρα μεταφοράς της απόφασης-πλαισίου. Οι Κάτω Χώρες και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν επεσύναψαν στις εκθέσεις τους τα κείμενα που επιτρέπουν την ενσωμάτωση των διατάξεων της εν λόγω απόφασης. Συνεπώς, η ανάλυση που ακολουθεί δεν μπορεί παρά να είναι αποσπασματική. Εντούτοις, δεν θεωρήθηκε σκόπιμο να καθυστερήσει ακόμα περισσότερο η εκπόνησή της.

Τέλος, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι παρόλο που στην εισαγωγή της έκθεσης του Ηνωμένου Βασιλείου αναφέρεται ότι η έκθεση καλύπτει την Αγγλία, την Ουαλία, τη Σκωτία και τη Βόρειο Ιρλανδία, το Ηνωμένο Βασίλειο απέστειλε συμπληρωματικές πληροφορίες όσον αφορά τη μεταφορά της απόφασης-πλαισίου στη Σκωτία. Το καθεστώς που ισχύει στη Σκωτία διευκρινίζεται όταν υπάρχει απόκλιση σε σχέση με τις διατάξεις που αναφέρονται στην έκθεση για το Ηνωμένο Βασίλειο.

## **1.2. Μέθοδοι και κριτήρια για την αξιολόγηση της παρούσας απόφασης-πλαισίου**

### *1.2.1. Αποφάσεις-πλαίσια που εκδίδονται δυνάμει του άρθρου 34, παράγραφος 2, εδάφιο β) της συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση*

Η παρούσα απόφαση-πλαίσιο ερείδεται στη συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ), και ιδίως στο άρθρο 31 και στο άρθρο 34, παράγραφος 2, εδάφιο (β).

Η νομική πράξη που προσομοιάζει περισσότερο με την απόφαση-πλαίσιο είναι η οδηγία<sup>2</sup>. Και οι δύο πράξεις δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών. Οι αποφάσεις-πλαίσια δεν παράγουν άμεσο αποτέλεσμα. Από την άλλη πλευρά, η Επιτροπή δεν μπορεί – τουλάχιστον στο παρόν στάδιο εξέλιξης του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης – να προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου για να αναγκάσει κράτος μέλος να μεταφέρει απόφαση-πλαίσιο στο εθνικό του δίκαιο. Εντούτοις, το Δικαστήριο μπορεί να αποφαινεται επί διαφοράς μεταξύ δύο κρατών μελών σχετικά με την ερμηνεία ή την εφαρμογή (συμπεριλαμβανομένης της μεταφοράς) της εν λόγω απόφασης-πλαισίου<sup>3</sup>. Η ενδεχόμενη άσκηση του εν λόγω δικαιώματος προσφυγής προϋποθέτει ισχυρή πραγματική βάση, για τη δημιουργία της οποίας μπορεί να αποδειχθεί πολύτιμη η έκθεση που εκπονεί η Επιτροπή επί τη βάση των πληροφοριών που της διαβιβάζονται.

### *1.2.2. Κριτήρια αξιολόγησης*

Για να καταστεί δυνατόν να προσδιοριστεί επί τη βάση αντικειμενικών κριτηρίων αν μια απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται καθ' ολοκληρία από ένα κράτος μέλος, πρέπει να εφαρμόζονται *mutatis mutandis* στις αποφάσεις-πλαίσια ορισμένα γενικά κριτήρια που έχουν εκπονηθεί προς το σκοπό αυτό για τις οδηγίες. Πιο συγκεκριμένα, πρόκειται για τα εξής κριτήρια:

---

<sup>2</sup> Άρθρο 249 της συνθήκης ΕΚ.

<sup>3</sup> Άρθρο 35, παράγραφος 7, ΣΕΕ.

- (α) ο τύπος και τα μέσα μεταφοράς πρέπει να επιλέγονται κατά τρόπο που να εξασφαλίζει το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα της οδηγίας, λαμβανομένου υπόψη του αντικειμένου της<sup>4</sup>.
- (β) είναι σημαντικό η εκτέλεση των οδηγιών από κάθε κράτος μέλος να αντιστοιχεί πλήρως στην απαίτηση της ασφάλειας δικαίου και συνεπώς οι όροι των οδηγιών πρέπει να μεταφέρονται με εσωτερικές διατάξεις αναγκαστικού δικαίου<sup>5</sup>.
- (γ) η μεταφορά μιας οδηγίας δεν προϋποθέτει αναγκαστικά την ακριβή αποτύπωσή της σε ρητή νομική διάταξη εθνικού δικαίου. Μπορεί να αρκεί η ύπαρξη γενικών νομικών αρχών (που απορρέουν, για παράδειγμα, από ήδη ισχύοντα κατάλληλα μέτρα), εφόσον οι εν λόγω γενικές αρχές εξασφαλίζουν πράγματι την πλήρη εφαρμογή της οδηγίας και δημιουργούν επαρκώς ακριβή και σαφή νομική κατάσταση<sup>6</sup>.
- (δ) οι οδηγίες πρέπει να τίθενται σε εφαρμογή εντός της προθεσμίας την οποία τάσσουν προς το σκοπό αυτό<sup>7</sup>.

Και τα δύο είδη πράξεων δεσμεύουν τα κράτη μέλη "όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα". Μπορεί να θεωρηθεί ότι το, νομικό ή πραγματικό, αποτέλεσμα πρέπει να δικαιώνει τα συμφέροντα τα οποία εξυπηρετούν οι εν λόγω νομικές πράξεις δυνάμει της συνθήκης<sup>8</sup>.

Η προβλεπόμενη από το άρθρο 18 γενική αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο τα κράτη μέλη συμμορφώθηκαν με την απόφαση-πλαίσιο πρέπει να βασίζεται, στο μέτρο του δυνατού, στα προαναφερόμενα κριτήρια, λαμβανομένων πάντα υπόψη των διαφορών που υπενθυμίστηκαν ανωτέρω.

### 1.2.3. Πλαίσιο της αξιολόγησης

Επιβάλλεται να γίνει μια παρατήρηση που αφορά τη φύση του τομέα τον οποίον αφορά η ρύθμιση. Η απόφαση-πλαίσιο αφορά τον καθορισμό ενός σφαιρικού καθεστώτος για τα θύματα, το οποίο να τους εξασφαλίζει υψηλό και ομοιόμορφο επίπεδο προστασίας. Παρόλο που στην πλειοψηφία τους τα καθεστώτα φαίνεται να συγκλίνουν, συνεχίζουν να υπάρχουν αποκλίσεις μεταξύ των εννόμων τάξεων των κρατών μελών, και συνεπώς η ενσωμάτωση των διατάξεων που αφορούν το καθεστώς των θυμάτων λαμβάνει υπόψη τις ιδιαιτερότητες κάθε κράτους μέλους. Εξάλλου, η διατύπωση της απόφασης-πλαισίου επιτρέπει στα κράτη μέλη μεγάλο περιθώριο ελιγμών όσον αφορά τη μεταφορά της. Για το λόγο αυτό, η αξιολόγηση του βαθμού στον οποίο τα κράτη μέλη θέσπισαν τους απαραίτητους κανόνες για τη

<sup>4</sup> Βλ. τη νομολογία που αφορά την εφαρμογή των οδηγιών: υπόθεση 48/75 *Royer*, Συλλογή 1976, σελίδες 497-518.

<sup>5</sup> Βλ. τη νομολογία που αφορά την εφαρμογή των οδηγιών: υπόθεση 239/85 *Επιτροπή κατά Βελγίου*, Συλλογή 1986, σελίδες 3645 έως 3659. Βλ. και υπόθεση 300/81 *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλογή 1983, σελίδες 449-456.

<sup>6</sup> Βλ. τη νομολογία που αφορά την εφαρμογή των οδηγιών, για παράδειγμα: υπόθεση 29/84 *Επιτροπή κατά Γερμανίας*, Συλλογή 1985, σ. 1661-1673.

<sup>7</sup> Βλ. τη νομολογία που αφορά ειδικότερα την εφαρμογή των οδηγιών, για παράδειγμα: υπόθεση 52/75 *Επιτροπή κατά Ιταλίας*, Συλλογή 1976, σ. 277 έως 284, βλ., γενικά, ετήσιες εκθέσεις της Επιτροπής για τον έλεγχο της εφαρμογής του κοινοτικού δικαίου, για παράδειγμα: COM(2001)309 τελικό.

<sup>8</sup> P.J.G. Kapteyn και P. Verloren van Themaat "Introduction to the Law of the European Communities", τρίτη έκδοση, 1998, σ. 328.

συμμόρφωσή τους με την απόφαση-πλαίσιο όσον αφορά αυτά τα θέματα γενικού ποινικού δικαίου λαμβάνει υπόψη, στο μέτρο που αυτό είναι απαραίτητο, το γενικό ποινικό πλαίσιο που ισχύει στα κράτη μέλη.

### **1.3. Γενικός στόχος της απόφασης-πλαισίου**

Συμφώνως προς τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου του Τάμπερε της 15ης και 16ης Οκτωβρίου 1999, ο γενικός στόχος της απόφασης-πλαισίου της 15ης Μαρτίου 2001 είναι να θεσπιστεί και να εξασφαλιστεί σε ολόκληρη την Ευρωπαϊκή Ένωση υψηλό και συγκρίσιμο επίπεδο προστασίας στα θύματα, ανεξαρτήτως του κράτους μέλους στο οποίο βρίσκονται. Τα κράτη μέλη πρέπει να προσεγγίσουν τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις τους στο βαθμό που απαιτείται προκειμένου να επιτευχθεί ο στόχος αυτός<sup>9</sup>. Ιδίως, πρέπει να μεριμνούν για το σεβασμό της αξιοπρέπειας των θυμάτων, το δικαίωμά τους να παρέχουν και να λαμβάνουν πληροφορίες, το δικαίωμα να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά, το δικαίωμα να προστατεύονται στα διάφορα στάδια της διαδικασίας και το δικαίωμα να λαμβάνεται υπόψη το μειονέκτημα του να διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο διεπράχθη το έγκλημα<sup>10</sup>. Προς τούτο, οι διατάξεις της παρούσας απόφασης-πλαισίου δεν περιορίζονται στη διασφάλιση των συμφερόντων των θυμάτων κατά την ποινική διαδικασία, υπό στενή έννοια. Περιλαμβάνουν επίσης ορισμένα μέτρα υποστήριξης των θυμάτων, πριν ή μετά την ποινική διαδικασία, τα οποία ενδέχεται να απαλύνουν τις επιπτώσεις του αδικήματος<sup>11</sup>.

Συνεπώς, είναι απαραίτητο να προσεγγίσουν τα κράτη μέλη τους κανόνες και τις πρακτικές σχετικά με το καθεστώς και τα κυριότερα δικαιώματα των θυμάτων, ιδιαίτερα όσον αφορά το σεβασμό της αξιοπρέπειας των θυμάτων, το δικαίωμά τους να παρέχουν και να λαμβάνουν πληροφορίες, το δικαίωμα να κατανοούν και να γίνονται κατανοητά, το δικαίωμα να προστατεύονται στα διάφορα στάδια της διαδικασίας και το δικαίωμα να λαμβάνεται υπόψη το μειονέκτημα του να διαμένουν σε κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο στο οποίο διεπράχθη το έγκλημα<sup>12</sup>.

Εντούτοις, οι διατάξεις της απόφασης-πλαισίου δεν υποχρεώνουν τα κράτη μέλη να διασφαλίζουν στα θύματα ισοδύναμη αντιμετώπιση στις ποινικές διαδικασίες με εκείνη των διαδίκων<sup>13</sup>.

### **1.4. Γενικός στόχος της παρούσας έκθεσης**

Στόχος της παρούσας έκθεσης είναι να επιτρέψει στο Συμβούλιο να αξιολογήσει σε ποιο βαθμό τα κράτη μέλη έχουν θεσπίσει τους κανόνες που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με την απόφαση-πλαίσιο.

## **2. ΑΝΑΛΥΣΗ ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΤΡΩΝ ΠΟΥ ΕΛΗΦΘΗΣΑΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ-ΠΛΑΙΣΙΟΥ**

Η ανάλυση που ακολουθεί βασίζεται στα μέτρα τα οποία ανακοίνωσαν τα κράτη μέλη (βλ. **πίνακα** που προσαρτάται στην παρούσα έκθεση):

---

<sup>9</sup> Αιτιολογική σκέψη 4 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001.

<sup>10</sup> Αιτιολογική σκέψη 3 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001.

<sup>11</sup> Αιτιολογική σκέψη 6 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001.

<sup>12</sup> Αιτιολογική σκέψη 8 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001.

<sup>13</sup> Αιτιολογική σκέψη 9 της απόφασης-πλαισίου του Συμβουλίου της 15ης Μαρτίου 2001.

## **Άρθρο 1 : Ορισμοί**

Ενδιαφέρον για το άρθρο 1 επέδειξαν μόνον η Φινλανδία, η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία. Η Ιταλία ισχυρίζεται ότι ένας απλός κατάλογος ορισμών δεν χρειάζεται να μεταφερθεί στην εθνική έννομη τάξη. Δεδομένου όμως ότι στόχος μιας απόφασης-πλαίσιου είναι να προσεγγίσει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών, είναι απαραίτητο τα τελευταία να χρησιμοποιούν την ίδια ορολογία, διότι διαφορετικά, κινδυνεύει πράγματι να επηρεαστεί η αποτελεσματικότητα της απόφασης-πλαίσιου. Εντούτοις, από τη μελέτη των εθνικών διατάξεων που ανακοινώθηκαν δεν προέκυψαν τέτοιου τύπου αποκλίσεις ως προς την ορολογία. Το Ηνωμένο Βασίλειο, από την πλευρά του, έχει εκπονήσει ευρύ ορισμό του όρου « θύμα », ο οποίος περιλαμβάνει το θύμα, τους συγγενείς του, τον τυχόν επίτροπο και, σε περίπτωση ανθρωποκτονίας, τους στενούς φίλους του θύματος. Ο ορισμός αυτός δεν θέτει προβλήματα από την άποψη της συμβατότητας, εφόσον πληροί τις ελάχιστες απαιτήσεις που τάσσει η απόφαση-πλαίσιο για τον ορισμό της έννοιας «θύμα». Επιπλέον, το άρθρο 8, παράγραφος 2, της απόφασης-πλαίσιου επεκτείνει την προστασία της ιδιωτικής ζωής και της υπολήψεως και στην οικογένεια του θύματος ή σε άτομα που εξομοιούνται με μέλη της οικογένειάς του.

## **Άρθρο 2 : Σεβασμός και αναγνώριση**

Η **πρώτη παράγραφος** του άρθρου 2 της απόφασης-πλαίσιου παραπέμπει στην όγδοη αιτιολογική σκέψη, σύμφωνα με την οποία « χρειάζεται να προσεγγίσουν οι κανόνες και οι πρακτικές σχετικά με το καθεστώς και τα κυριότερα δικαιώματα των θυμάτων, ιδιαίτερα όσον αφορά το σεβασμό της αξιοπρέπειάς τους ». Η διάταξη αυτή εξαγγέλλει συνεπώς το γενικό στόχο που επεδίωκαν οι συντάκτες της απόφασης, δηλαδή την εξασφάλιση πραγματικού καθεστώτος στα θύματα στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας.

Ορισμένα κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Γερμανία, Γαλλία, Φινλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία, Σουηδία) αναφέρθηκαν ειδικά στο άρθρο 2, παράγραφος 1. Ωστόσο, ενόψει της φύσης του συγκεκριμένου εδαφίου, το οποίο αποτελεί κατά κύριο λόγο δήλωση προθέσεων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ένα κράτος μέλος παρέχει πραγματικό καθεστώς στα θύματα κατά την έννοια της απόφασης-πλαίσιου αν δεν έχει μεταφέρει ορθώς το σύνολο των διατάξεών της. Όπως αποδεικνύεται από την ανάλυση που ακολουθεί, κανένα κράτος μέλος δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει μεταφέρει το σύνολο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση-πλαίσιο.

Η **δεύτερη παράγραφος** αφορά τα ιδιαιτέρως ευάλωτα θύματα, στα οποία τα κράτη μέλη οφείλουν να διασφαλίζουν «ειδική μεταχείριση που να ανταποκρίνεται με τον καλύτερο τρόπο στην κατάστασή τους».

Κατά πρώτον, μπορεί να παρατηρηθεί γενικά ότι το πεδίο εφαρμογής των προστατευτικών μέτρων που ανακοινώθηκαν ποικίλλει ανάλογα με την άποψη που υιοθετείται όσον αφορά τον ορισμό – που δεν περιλαμβάνεται στην απόφαση-πλαίσιο – των «ιδιαιτέρως ευάλωτων θυμάτων».

- Κατ' αρχάς, ορισμένα κράτη, όπως η Γαλλία, το Ηνωμένο Βασίλειο ή η Ιταλία, προσφέρουν ειδική προστασία σε ορισμένα πρόσωπα τα οποία θεωρούνται ευάλωτα λόγω της φυσικής ή πνευματικής αδυναμίας τους (ανήλικοι και άτομα με αναπηρία).
- Αντιθέτως, άλλα κράτη, όπως η Ισπανία, οι Κάτω Χώρες ή η Φινλανδία, επικεντρώνονται στην κατάσταση που μπορεί να δημιουργήσει μια τέτοια αδυναμία (οικογενειακή βία, τρομοκρατία).

- Τέλος, ορισμένα κράτη επέλεξαν ευρύτερη προστασία που περιλαμβάνει κάθε τύπο προσώπου ή κατάσταση. Η Γερμανία, για παράδειγμα, προβλέπει να καταγράφεται η κατάθεση θύματος, αν αποδεδειγμένα δεν θα είναι σε θέση να αντέξει τη δημοσιότητα της ακροαματικής διαδικασίας και η συμμετοχή του είναι απαραίτητη για τη διαπίστωση της αλήθειας.

Διαφέρουν επίσης και τα μέσα που εφαρμόζονται για την προστασία των εν λόγω ιδιαίτερα ευάλωτων θυμάτων : έτσι, ενώ σε πολλές περιπτώσεις δίνεται η δυνατότητα ηχητικής ή οπτικοακουστικής καταγραφής της κατάθεσης του θύματος (Λουξεμβούργο, Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο)<sup>14</sup>, η Ισπανία και η Φινλανδία ανέφεραν απλώς την πρόβλεψη οικονομικής στήριξης των εν λόγω θυμάτων.

Όσον αφορά ειδικότερα τις απαντήσεις που ελήφθησαν από ορισμένα κράτη μέλη, μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις:

Η Ελλάδα δεν ανακοίνωσε καμία διάταξη μεταφοράς όσον αφορά το άρθρο 2, παράγραφος 2, της απόφασης-πλαίσου.

Το ιρλανδικό Υπουργείο Δικαιοσύνης δημοσίευσε Χάρτη των Θυμάτων, στον οποίο περιγράφεται το ποινικό νομικό σύστημα από την άποψη των θυμάτων. Ο Χάρτης αυτός αναφέρει ρητώς ότι αποτελεί απλώς οδηγό που δεν έχει εκπονηθεί για την ερμηνεία της νομοθεσίας στην οποία αναφέρεται ή για την αναγνώριση δικαιωμάτων<sup>15</sup>. Από την άλλη πλευρά, το άρθρο 3-5 του νόμου του 1996 αφορά αποκλειστικά τα θύματα οικογενειακής βίας, αφήνοντας έτσι χωρίς κατάλληλη προστασία πολλές άλλες κατηγορίες ευάλωτων προσώπων.

Η μεταφορά εκ μέρους της Γαλλίας, όπως εμφανίζεται στα έγγραφα τα οποία διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, στρέφεται αποκλειστικά γύρω από την προστασία των πληροφοριών που αφορούν ανηλίκους.

Τέλος, φαίνεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δεν παρέχει ιδιαίτερη μεταχείριση στα ιδιαιτέρως ευάλωτα θύματα, εκτός της Σκωτίας, η οποία ανακοίνωσε διάφορα μέτρα με στόχο την πλαισίωση και την προστασία τους έναντι των διαφόρων πιέσεων που προκαλεί η ποινική διαδικασία. Εντούτοις, τα νομοθετικά μέτρα που ανέφερε η Σκωτία δεν έχουν τεθεί ακόμα σε εφαρμογή: έτσι, ο νόμος « Sexual Offences (Procedure and Evidence) (Scotland) Act » αναμένει τη βασιλική επικύρωση. Θα ήταν συνεπώς χρήσιμο να ενημερωθεί η Επιτροπή για την ισχύουσα νομική αξία των εν λόγω μέτρων. Από την άλλη πλευρά, δεν ανακοινώθηκε κάποιο κείμενο που να προσφέρει νομική βάση για τα υπόλοιπα μέτρα που έχουν ληφθεί για την προστασία των εν λόγω θυμάτων, όπως η σύσταση ειδικευμένων αστυνομικών υπηρεσιών.

Έτσι, παρόλο που η πλειοψηφία των κρατών μελών εξασφαλίζει την προστασία των ιδιαιτέρως ευάλωτων θυμάτων, τίθενται ερωτηματικά όσον αφορά τον αναγκαστικού δικαίου χαρακτήρα ορισμένων από τα μέτρα που λαμβάνονται.

### **Άρθρο 3 : Ακρόαση και προσκόμιση αποδεικτικών στοιχείων**

#### ***Άρθρο 3, παράγραφος 1 : ακρόαση των θυμάτων***

<sup>14</sup> Για την ηχητική ή οπτικοακουστική καταγραφή της κατάθεσης των θυμάτων, βλ. σχόλια για το άρθρο 8, παράγραφος 4.

<sup>15</sup> Σελίδα 5 του Χάρτη των Θυμάτων.

Όσον αφορά τα μέτρα που λαμβάνονται για να κατοχυρωθεί η δυνατότητα των θυμάτων να ακούονται κατά τη διαδικασία, μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις :

- Οι περισσότερες χώρες (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία) αναφέρουν τη δυνατότητα του θύματος να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων, μέσω της οποίας το θύμα συμμετέχει πλήρως στην ποινική διαδικασία και αποκτά ορισμένα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα να ζητήσει την εξέταση μαρτύρων (συγκεκριμένα στη Γαλλία, στη Φινλανδία και στο Λουξεμβούργο).
- Άλλο ένα μέσο που χρησιμοποιείται συχνά στα κράτη μέλη για να επιτραπεί στο θύμα να εκθέσει πιο εξαντλητικά τους ισχυρισμούς του είναι η υποβολή εγγράφων υπομνημάτων.
- Ωστόσο, τα στοιχεία που διαβίβασαν ορισμένα κράτη μέλη όσον αφορά το συγκεκριμένο σημείο της απόφασης-πλαίσιου παραμένουν ελλιπή. Όπως προκύπτει από τη γενικότερη εικόνα, ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Γερμανία, η Δανία, η Φινλανδία και η Ελλάδα δεν ανακοίνωσαν καν τις διατάξεις μεταφοράς, ενώ άλλα, όπως η Ιρλανδία, η Γαλλία και το Ηνωμένο Βασίλειο, τις ανακοίνωσαν μόνον μερικώς.

### ***Άρθρο 3, παράγραφος 1: αποδεικτικά στοιχεία***

Τα περισσότερα κράτη μέλη εξασφαλίζουν επαρκώς σε γενικές γραμμές τη δυνατότητα των θυμάτων να προσκομίζουν αποδεικτικά στοιχεία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Εντούτοις, μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες παρατηρήσεις :

Πέντε χώρες (Φινλανδία, Ελλάδα, Δανία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο) δεν ανακοίνωσαν καμία σχετική διάταξη μεταφοράς. Η Ιρλανδία, η Σουηδία και η Ιταλία ανέφεραν ασφαλώς τη δυνατότητα του θύματος να αποδείξει την αλήθεια των ισχυρισμών τους. Εντούτοις, στα έγγραφα που διαβιβάστηκαν δεν αναφέρεται δυστυχώς το δικαίωμα των θυμάτων να ζητήσουν τη διενέργεια των απαραίτητων διαδικαστικών πράξεων για την επαλήθευση των ποινικά κρίσιμων πραγματικών περιστατικών. Πράγματι, φαίνεται ότι η τελευταία αυτή δυνατότητα προστατεύει πράγματι τα συμφέροντα των θυμάτων: προβλέπεται στο Βέλγιο, στην Ισπανία, στη Γαλλία και στο Λουξεμβούργο.

### ***Άρθρο 3, παράγραφος 2: εξέταση των θυμάτων***

Όσον αφορά την εξέταση των θυμάτων, μόνον έξι κράτη μέλη (Αυστρία, Ισπανία, Φινλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Σουηδία) ανακοίνωσαν εθνικούς κανόνες που μεταφέρουν ορθώς την παράγραφο 2 της απόφασης-πλαίσιου. Η Δανία, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ελλάδα, το Ηνωμένο Βασίλειο (εκτός της Σκωτίας) και η Πορτογαλία δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς του εν λόγω άρθρου.

Η Σκωτία, από την πλευρά της, εκτός του νόμου « Sexual Offences (Procedure en Evidence) (Scotland) Act » ο οποίος δεν είχε ακόμα τεθεί σε ισχύ την ημερομηνία δημοσίευσης της παρούσας έκθεσης, εκθέτει απλώς ορισμένα μέτρα τα οποία, παρόλο που σχετίζονται με το θέμα, δεν διαθέτουν ισχυρή νομική βάση: για παράδειγμα, είναι αμφίβολη η πραγματική ισχύς αναγκαστικού δικαίου των κατευθυντηρίων γραμμών συμπεριφοράς που θα πρέπει να εκπονήσει η « Law Society of Scotland ».

Συμπερασματικά, η δυνατότητα του θύματος να ακούγεται κατά τη διάρκεια της αποδεικτικής διαδικασίας και να προσκομίζει αποδεικτικά στοιχεία εξαρτάται κατά μέγα μέρος από την ιδιότητα με την οποία παρίσταται στη δίκη. Για άλλη μια φορά, η ελλιπής



εφαρμογή του εν λόγω άρθρου, ιδίως όσον αφορά τη δεύτερη παράγραφό του, δεν μπορεί παρά να θεωρηθεί απογοητευτική.

#### **Άρθρο 4 : Δικαίωμα λήψης πληροφοριών**

##### ***Άρθρο 4, παράγραφος 1 : δικαίωμα λήψης πληροφοριών, ιδίως στο αρχικό στάδιο της ποινικής διαδικασίας***

Η πρώτη παράγραφος του άρθρου 4 αφορά το δικαίωμα των θυμάτων να λαμβάνουν πληροφορίες, «ιδίως ... από την πρώτη τους επαφή με τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου».

Όσον αφορά αυτή τη διάταξη, τα κράτη μέλη μπορούν να διαιρεθούν σε τέσσερις διαφορετικές κατηγορίες:

1. Ορισμένα κράτη μέλη (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο (συγκεκριμένα η Σκωτία)) μετέφεραν την υποχρέωση αυτή ενσωματώνοντας τις απαιτούμενες πληροφορίες στις ιστοσελίδες των αρμόδιων οργανισμών ή/και εκδίδοντας ενημερωτικά φυλλάδια. Εντούτοις, το μέτρο αυτό δεν πληροί ολοσχερώς τις απαιτήσεις που τάσσει το άρθρο 4, παράγραφος 1. Σχετικά, είναι χρήσιμο να γίνουν δύο παρατηρήσεις.

Κατ' αρχάς, παρόλο που είναι αλήθεια ότι το άρθρο 4, παράγραφος 1, της απόφασης προσφέρει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν κάθε μέσο το οποίο κρίνουν πρόσφορο για την πρόσβαση στις συναφείς πληροφορίες, θα πρέπει εντούτοις να υπενθυμιστεί ότι οι διατάξεις των αποφάσεων-πλαισίων δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα. Σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, το οποίο φέρει τον τίτλο «δικαίωμα λήψης πληροφοριών», κάθε κράτος μέλος «εξασφαλίζει ότι τα θύματα έχουν ιδίως πρόσβαση, ... στις πληροφορίες που χρειάζονται για την προστασία των συμφερόντων τους.» Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι αρχές τους να είναι υποχρεωμένες να διαβιβάζουν ίδια πρωτοβουλία τις εν λόγω πληροφορίες στα θύματα. Εν προκειμένω, ο στόχος που περιγράφεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, δηλαδή η λήψη πληροφοριών ήδη από την πρώτη επαφή με τις υπηρεσίες επιβολής του νόμου, δεν επιτυγχάνεται απλώς με τη δημοσίευση ενημερωτικών φυλλαδίων ή με τη δημιουργία ιστοσελίδων στο Διαδίκτυο, χωρίς κάποιο ενεργό ενημερωτικό διάβημα εκ μέρους των αρχών προς κάθε μεμονωμένο θύμα. Για παράδειγμα, από τις πληροφορίες που δόθηκαν δεν προκύπτει πώς διανέμεται ο ιρλανδικός Χάρτης των Θυμάτων και αν φθάνει πράγματι στο κοινό στο οποίο απευθύνεται.

Κατά δεύτερον, είναι αλήθεια ότι η θέση των μέσων ενημέρωσης στις κοινωνίες μας γίνεται όλο και μεγαλύτερη και ότι η χρήση του Διαδικτύου γίνεται όλο και πιο κοινή. Τίθεται όμως το εύλογο ερώτημα αν κάθε άνθρωπος είναι σε θέση να αναζητήσει τις πληροφορίες αυτές στο Διαδίκτυο: ένα τέτοιο διάβημα προϋποθέτει πράγματι ότι κανείς γνωρίζει πώς οι εν λόγω πληροφορίες είναι διαθέσιμες και ότι έχει πρόσβαση σε ηλεκτρονικό υπολογιστή, πράγμα που δεν ισχύει σε καμία περίπτωση για όλα τα θύματα. Εξάλλου, πώς εξασφαλίζεται ότι το άτομο κατανόησε πραγματικά τις πληροφορίες που τίθενται στη διάθεσή του κατ' αυτόν τον τρόπο;

- Η Ιταλία και το Ηνωμένο Βασίλειο προβλέπουν ανεπαρκείς κανονιστικές ρυθμίσεις για το θέμα, εφόσον οι αρχές δεν υποχρεούνται κατ' ουδένα τρόπο να παρέχουν τις απαραίτητες πληροφορίες στα θύματα.

- Η Σκωτία, εντούτοις, έχει δημιουργήσει ιστοσελίδες στο Διαδίκτυο και έχει δημοσιεύσει διάφορα ενημερωτικά φυλλάδια.
  - Τα μέτρα που ανακοίνωσε η Πορτογαλία δεν μεταφέρουν ορθώς το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεδομένου ότι δεν προβλέπουν υποχρέωση των εθνικών αρχών να διαβιβάζουν ιδία πρωτοβουλία τις πληροφορίες που απαιτεί το άρθρο 4, παράγραφος 1, στα θύματα. Επιπλέον, το ψήφισμα 6/99 του Συμβουλίου Υπουργών ισχύει μόνον για περίοδο 2 ετών, αρχής γενομένης από την 1<sup>η</sup> Ιανουαρίου 1999.
2. Άλλα κράτη μέλη (Ισπανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο) έχουν υιοθετήσει διαφορετικό σύστημα, ασφαλώς περισσότερο σύμφωνο με το στόχο του άρθρου 4, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαίσιου, το οποίο υποχρεώνει τους παράγοντες της ποινικής διαδικασίας, όπως τα στελέχη της δικαστικής αστυνομίας ή τον Εισαγγελέα, να ενημερώνουν τα θύματα για τα δικαιώματα και τις δυνατότητες ενεργειών που διαθέτουν. Στο σημείο αυτό, πρέπει να γίνει μια απλή παρατήρηση: στο Λουξεμβούργο, οι συναφείς διατάξεις περιέχονται όλες σε νομοσχέδιο, το οποίο θα ήταν χρήσιμο να γίνει γνωστό αν εγκρίθηκε οριστικά.
3. Η Δανία και η Ελλάδα, τέλος, δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς του εν λόγω άρθρου.

Τέλος, πρέπει να επισημανθούν δύο άλλες αδυναμίες της ενσωμάτωσης του άρθρου 4, παράγραφος 1, σε όλα τα κράτη μέλη. Η πρώτη αφορά το πρόβλημα της γλώσσας. Πράγματι, η απόφαση-πλαίσιο επιτάσσει να δίδονται οι πληροφορίες «κατά το δυνατόν, στις συνήθως κατανοητές γλώσσες». Εντούτοις, παρόλο που ορισμένα κράτη, όπως η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο (και συγκεκριμένα η Σκωτία), οι Κάτω Χώρες και η Φινλανδία διαθέτουν τις πληροφορίες σε περισσότερες γλώσσες (μεταξύ των οποίων στα αγγλικά), τα περισσότερα άλλα κράτη δεν αναφέρουν καν αυτή την πτυχή του θέματος. Το δεύτερο κενό αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 1, εδάφιο η), το οποίο όλα τα κράτη μέλη απλώς αγνόησαν, εξαιρουμένου του Ηνωμένου Βασιλείου (και συγκεκριμένα της Σκωτίας) που διαθέτει τηλεφωνική γραμμή για την άμεση πρόσβαση σε διερμηνείς.

***Άρθρο 4, παράγραφος 2 : δικαίωμα λήψης πληροφοριών σχετικών με την εξέλιξη της ποινικής διαδικασίας***

Το άρθρο αυτό έχει γενικά ενσωματωθεί ορθώς στις εθνικές νομοθεσίες από την πλειοψηφία των κρατών μελών (με την εξαίρεση της Δανίας, της Ελλάδας και του Ηνωμένου Βασιλείου): έτσι, τα θύματα έχουν πράγματι τη δυνατότητα να μάθουν ποια είναι η τύχη του φακέλου τους στους δαιδάλους της δικαστικής γραφειοκρατίας.

Εντούτοις, μπορούν και πάλι να υπογραμμιστούν ορισμένες αδυναμίες των εθνικών συστημάτων:

Όσον αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 2, εδάφιο γ) για την ενημέρωση σχετικά με την απόφαση που εξέδωσε το δικαστήριο, η Γαλλία δεν αναφέρει καν αυτό το είδος πληροφοριών στα έγγραφα που διαβίβασε. Η Ιταλία, από την πλευρά της, κοινοποιεί τη δικαστική απόφαση μόνον στα θύματα που παρίστανται ως πολιτικώς ενάγοντες. Η Φινλανδία, παρόλο που φαίνεται να έχει ενσωματώσει την υποχρέωση του εδαφίου γ) στο εθνικό της σύστημα, δεν ανακοίνωσε καμία νομική βάση που να περιλαμβάνεται σε κάποιο κείμενο. Όσον αφορά την Πορτογαλία, τα άρθρα που ανακοινώθηκαν (86, 89, 90, 313(2), 321, 372(4) του Κώδικα

Ποινικής Δικονομίας) εγγυώνται βέβαια ότι το θύμα μπορεί να ενημερωθεί, αλλά δεν εξασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ενημερώνουν ενεργά το θύμα, εφόσον «εκφράσει τη βούληση προς τούτο».

Τέλος, μπορούν να επαναληφθούν εδώ δύο παρατηρήσεις που αναφέρθηκαν προηγουμένως. Η μεταφορά των υποχρεώσεων των εδαφίων α) και β) προβλέπεται σε νομοσχέδιο του Λουξεμβούργου, το οποίο θα ήταν χρήσιμο να γίνει γνωστό αν εγκρίθηκε οριστικά. Όσον αφορά την Ιρλανδία, το μοναδικό νομικό έρεισμα των πληροφοριών που δίδονται είναι ο Χάρτης των Θυμάτων, ο οποίος δυστυχώς δεν έχει ισχύ αναγκαστικού δικαίου, ενώ η γνωστοποίηση των πληροφοριών που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 2, θα ληφθεί υπόψη μόνον κατά την προσεχή αναθεώρηση του εν λόγω Χάρτη.

***Άρθρο 4, παράγραφος 3 : Δικαίωμα λήψης πληροφοριών σχετικά με την απόλυση του δράστη***

Μόνον η Φινλανδία έχει μεταφέρει ορθώς την υποχρέωση να ειδοποιούνται τα θύματα για την απόλυση του διωχθέντος ή καταδικασθέντος για την εγκληματική πράξη.

- Η Ιρλανδία προβλέπει στο Χάρτη των Θυμάτων την ενημέρωση των θυμάτων για την απόλυση του δράστη. Εντούτοις, σε περίπτωση μη εκπλήρωσης της εν λόγω υποχρέωσης, η μόνη δυνατότητα των θυμάτων είναι να απευθύνουν επιστολή προς τον « Garda Victim Liaison Officer » ή τον « local Superintendent » οι οποίοι οφείλουν να τους απαντήσουν εντός 21 ημερών. Συνεπώς, η πραγματική ισχύς αναγκαστικού δικαίου της εν λόγω διάταξης είναι πολύ σχετική.
- Η Ιταλία ανέφερε ότι «τα μέτρα που προβλέπει η εν λόγω διάταξη δεν περιλαμβάνονται στην ιταλική έννομη τάξη».
- Οι κανόνες που ισχύουν στο Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζουν δύο αδυναμίες. Αφενός, ο νόμος «Criminal Justice and Court Service Act 2000» προβλέπει την ενημέρωση του θύματος αν εξετάζεται το ενδεχόμενο αποφυλάκισης του δράστη και υπάγει την αποφυλάκιση αυτή σε προϋποθέσεις. Εντούτοις, αυτό ισχύει μόνον για όσους έχουν καταδικαστεί σε φυλάκιση άνω των 12 μηνών για βίαιο ή σεξουαλικό αδίκημα. Αφετέρου, το ιδιόμορφο νομικό σύστημα της Σκωτίας προβλέπει ασφαλώς τη δυνατότητα να ειδοποιείται το θύμα για την αποφυλάκιση του δράστη επίθεσης εναντίον του, ο οποίος κρατείται προσωρινώς, αλλά η ισχύς αναγκαστικού δικαίου της συναφούς νομικής πράξης είναι αμφισβητήσιμη, πολύ περισσότερο που, όπως αναφέρεται, το σύστημα αυτό θα ενσωματωθεί προσεχώς σε νόμο. Επιπλέον, η ενημέρωση όσον αφορά την υπό όρους αποφυλάκιση εξασφαλίζεται απλώς από την « τρέχουσα πρακτική » της αστυνομίας.
- Το Λουξεμβούργο, από την πλευρά του, δεν αναφέρει κανένα συναφές μέτρο μεταφοράς, ούτως ώστε να μην μπορεί να προσδιοριστεί αν έχει πράγματι ληφθεί σχετική πρόνοια.
- Η Γαλλία και η Ισπανία αρκέστηκαν να δηλώσουν ότι διεξάγονται εργασίες για το θέμα.
- Η Πορτογαλία παραδέχεται ότι δεν έχει θέσει ακόμα σε εφαρμογή το άρθρο 4, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαίσιου.
- Οι διατάξεις μεταφοράς που ανακοίνωσε η Σουηδία (άρθρο 13 του Κώδικα προδικασίας (1947:948)) αφορούν μόνον την κατάσταση πριν την κίνηση της ποινικής διαδικασίας. Δεν ανακοινώθηκε κάποια διάταξη μεταφοράς που να αφορά τη στιγμή της αποφυλάκισης του διωχθέντος ή καταδικασθέντος.

- Η Δανία, η Γερμανία, η Ελλάδα και οι Κάτω Χώρες δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς του εν λόγω άρθρου.

#### **Άρθρο 4, παράγραφος 4 : δικαίωμα αποποίησης της λήψης πληροφοριών**

Η εν λόγω διάταξη ελήφθη ελάχιστα υπόψη από τα κράτη μέλη. Πράγματι, μόνον η Φινλανδία επέτρεψε την πλήρη μεταφορά της. Αν εξαιρεθεί η χώρα αυτή, η κατάσταση που διαπιστώθηκε είναι ελάχιστα ικανοποιητική:

- Η Ισπανία και η Ιταλία δήλωσαν απλώς στις εκθέσεις τους ότι αυτή τη στιγμή, δεν ισχύει κάποια συναφής διάταξη στις αντίστοιχες εθνικές έννομες τάξεις τους.
- Η Αυστρία, η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες, το Λουξεμβούργο και η Σουηδία δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς του εν λόγω άρθρου.
- Όσον αφορά την Ιρλανδία, παρόλο που η ανακοίνωση των πληροφοριών που προβλέπει το άρθρο 4, παράγραφος 3, είναι προαιρετική, τίθεται και πάλι το πρόβλημα της νομικής ισχύος του Χάρτη των Θυμάτων. Για το λόγο αυτό, η μεταφορά του άρθρου από το εν λόγω κράτος μέλος δεν μπορεί να θεωρηθεί πλήρως ικανοποιητική.
- Οι διατάξεις μεταφοράς τις οποίες ανακοίνωσε η Πορτογαλία (άρθρα 89, 90, 277(3), 283 (5), 313 (3) του Κώδικα Ποινικής Δικονομίας) δεν μεταφέρουν το άρθρο 4, παράγραφος 4, της απόφασης-πλαίσιου, διότι δεν εγγυώνται στο θύμα το δικαίωμα να αποποιηθεί τη λήψη των σχετικών πληροφοριών.
- Το Βέλγιο έχει ενσωματώσει ελλιπώς την εν λόγω διάταξη, εφόσον ασχολείται μόνον με την ανακοίνωση πληροφοριών που αφορούν την υπό όρους αποφυλάκιση του δράστη του αδικήματος.

Με βάση την ανάλυση της μεταφοράς του άρθρου 4 της απόφασης-πλαίσιου, μπορούν να γίνουν οι ακόλουθες συμπερασματικές παρατηρήσεις:

- Τα κράτη μέλη πρέπει να ακολουθήσουν περισσότερο ενεργητική στάση και να τείνουν το χέρι στα θύματα. Τα φυλλάδια και οι ιστοθέσεις στο Διαδίκτυο δεν επιτρέπουν την πραγματική εξασφάλιση στα θύματα της πρόσβασης στις πληροφορίες που χρειάζονται για την προστασία των συμφερόντων τους.
- Όσον αφορά τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 4, διαπιστώνεται με λύπη ότι η μεταφορά τους είναι μερική και, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν έχει ισχύ αναγκαστικού δικαίου.

#### **Άρθρο 7 : δαπάνες τις οποίες πραγματοποιεί το θύμα στα πλαίσια ποινικής διαδικασίας**

Δυστυχώς, στα έγγραφα που διαβιβάστηκαν, μόνον έξι κράτη μέλη (Γερμανία, Αυστρία, Ισπανία, Ιταλία, Πορτογαλία και Σουηδία) λαμβάνουν υπόψη τη διάκριση που θέτει η απόφαση-πλαίσιο μεταξύ των θυμάτων που έχουν την ιδιότητα διαδίκου ή μάρτυρα. Πράγματι, το είδος της απαιτούμενης βοήθειας διαφέρει ανάλογα με την κατηγορία στην οποία υπάγεται το θύμα: ενώ το « θύμα-μάρτυρας » χρειάζεται κυρίως επιστροφή των οδοιπορικών του, το « θύμα-πολιτικώς ενάγων » χρειάζεται κατά πρώτο λόγο την απόδοση της αμοιβής του δικηγόρου του.

Στην περίπτωση που το θύμα παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων, όλα τα κράτη μέλη, εξαιρουμένης της Ιρλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, των Κάτω Χωρών και του Βελγίου, προβλέπουν στη νομοθεσία τους τη δυνατότητα απόδοσης της αμοιβής δικηγόρων. Μάλιστα με πρόσφατο νόμο της 9<sup>ης</sup> Σεπτεμβρίου 2002, η Γαλλία εξαιρεί την έννοια των οικονομικών πόρων από τις προϋποθέσεις χορήγησης του ευεργετήματος πενίας για ορισμένα αδικήματα που κρίνονται ιδιαίτερα σοβαρά.

Τέλος, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Ιταλία και το Λουξεμβούργο (σε νομοσχέδιο) προβλέπουν ότι η αμοιβή του δικηγόρου του θύματος μπορεί να βαρύνει αποκλειστικά τον δράστη του αδικήματος. Εντούτοις, η πραγματική αποτελεσματικότητα ενός τέτοιου μέτρου είναι αμφίβολη, λαμβανομένης υπόψη της πιθανής αφερεγγυότητας του εν λόγω δράστη.

Συμπερασματικά, παρόλο που το άρθρο 7 επιτρέπει κάποια διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη όσον αφορά τη διαφοροποίηση της μεταφοράς ανάλογα με το αν το θύμα έχει την ιδιότητα του πολιτικώς ενάγοντα ή του μάρτυρα, η απόδοση των εξόδων του « θύματος-πολιτικώς ενάγοντα » παραμένει αβέβαιη όταν δεν καλύπτεται από το Δημόσιο, σε περίπτωση αφερεγγυότητας του δράστη.

## **Άρθρο 8 : δικαίωμα προστασίας**

### ***Άρθρο 8, παράγραφοι 1 και 2 : ασφάλεια και ιδιωτική ζωή***

Η ενσωμάτωση στις εθνικές νομοθεσίες των δύο πρώτων παραγράφων του άρθρου 8 της απόφασης-πλαίσιου θα εξεταστεί από κοινού, λόγω του κοινού τους θέματος. Πράγματι, όπως υπογραμμίζεται στην απάντηση της Φινλανδίας, φαίνεται ότι «η παράγραφος 1 περιέχει τη γενική διάταξη που προβλέπει την υποχρέωση διασφάλισης επαρκούς επιπέδου προστασίας για τα θύματα και για τις οικογένειές τους όσον αφορά την ασφάλειά τους και την προστασία της ιδιωτικής τους ζωής. Η υποχρέωση αυτή εξειδικεύεται στην παράγραφο 2 όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής στο πλαίσιο της ποινικής διαδικασίας».

1. Η υποχρέωση εγγύησης της ασφάλειας των απειλούμενων θυμάτων, καθώς και της οικογένειάς τους, φαίνεται να έχει μεταφερθεί από τη Γερμανία, την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ισπανία, τη Φινλανδία, την Πορτογαλία, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία.

Θα πρέπει να υπενθυμιστεί, σχετικά με το άρθρο 8, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαίσιου και τον επιδιωκόμενο στόχο («επαρκές επίπεδο προστασίας όσον αφορά την ασφάλεια»), ότι οι αποφάσεις-πλαίσια δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα, αλλά αφήνουν την επιλογή του τύπου και των μέσων στην αρμοδιότητα των εθνικών αρχών (άρθρο 34 (2) (β) ΣΕΕ). Εν προκειμένω, πρέπει να ληφθεί επιπλέον υπόψη ότι το «επαρκές επίπεδο προστασίας όσον αφορά την ασφάλεια» αποτελείται από πολλά εντελώς διαφορετικά στοιχεία ή ειδικότερους στόχους (για παράδειγμα, σωματική προστασία των θυμάτων-μαρτύρων, εμπιστευτικότητα της μαρτυρίας τους, διάφοροι τρόποι εξέτασης των θυμάτων-μαρτύρων, απομάκρυνση του κατηγορουμένου κατά την εξέταση κλπ) και ότι το άρθρο 8, παράγραφος 1, επιτρέπει στα κράτη μέλη μια σχετική διακριτική ευχέρεια όσον αφορά την επιλογή των εν λόγω στοιχείων ή ειδικότερων στόχων.

Εντούτοις, μπορούν να εκφραστούν οι ακόλουθες επιφυλάξεις όσον αφορά τη μεταφορά της εν λόγω διάταξης:

- Η Γαλλία περιέλαβε στον Ποινικό Κώδικα ένα νέο άρθρο 434-5 σύμφωνα με το οποίο «Με φυλάκιση τριών ετών ή χρηματική ποινή 45 000 ευρώ τιμωρείται κάθε απειλή ή πράξη εκφοβισμού έναντι οιαδήποτε η οποία αποσκοπεί να πείσει το θύμα κακοουργήματος ή πλημμελήματος να μην υποβάλει μήνυση ή να ανακαλέσει την ήδη υποβληθείσα». Εντούτοις, η πρόβλεψη του εν λόγω αδικήματος προστατεύει μόνον το ίδιο το θύμα και όχι την οικογένειά του, όπως απαιτεί εντούτοις το άρθρο 8, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου. Η Γαλλία δεν ανακοίνωσε διατάξεις μεταφοράς όσον αφορά τις υπόλοιπες πτυχές του άρθρου 8, παράγραφος 1.
  - Όσον αφορά την Ιρλανδία, όπως έχει ήδη επισημανθεί, η υποχρέωση προστασίας των θυμάτων περιέχεται μόνον στον Χάρτη των Θυμάτων, του οποίου η πραγματική ισχύς αναγκαστικού δικαίου είναι αμφίβολη.
  - Το Λουξεμβούργο έχει περιλάβει την εν λόγω υποχρέωση σε νομοσχέδιο: συνεπώς, θα ήταν χρήσιμο να γίνει γνωστή η ημερομηνία έγκρισης της εν λόγω νομοθετικής πράξης.
2. Όσον αφορά **την προστασία της ιδιωτικής ζωής των θυμάτων**, όλα τα κράτη μέλη ανέφεραν τη δυνατότητα να διαταχθεί η διεξαγωγή της δίκης κεκλεισμένων των θυρών. Εντούτοις, στο σημείο αυτό μπορούν να εκφραστούν οι εξής επιφυλάξεις:
- Κατ' αρχήν, ορισμένες χώρες, όπως η Ιρλανδία ή η Γερμανία, δυστυχώς δεν ανακοίνωσαν τις διατάξεις δυνάμει των οποίων επιβάλλονται κυρώσεις για τη διάδοση πληροφοριών που αφορούν τα θύματα, ή τουλάχιστον τις πλέον εύαλotes κατηγορίες θυμάτων.
  - Τέλος, η προστασία της ιδιωτικής ζωής της οικογένειας του θύματος αναφέρεται ρητώς μόνον από τη Φινλανδία, η οποία εντούτοις δεν διαβίβασε το κείμενο του νόμου για τη διαφάνεια των ενεργειών των δημοσίων αρχών.
3. Όσον αφορά **την προστασία της υπόληψης**, η οποία αναφέρεται στο άρθρο 8, παράγραφος 2, η μεγάλη πλειοψηφία των κρατών μελών δεν ανακοίνωσε δυστυχώς σχετικές πληροφορίες. Πράγματι, μόνον η Γερμανία, η Αυστρία, η Γαλλία και η Πορτογαλία ανακοίνωσαν σχετικές διατάξεις σύμφωνες με την απόφαση-πλαίσιο.

Η Δανία και η Ελλάδα δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς για καμία από τις παραγράφους 1 και 2 του εν λόγω άρθρου.

#### ***Άρθρο 8, παράγραφος 3 : χωριστοί χώροι αναμονής για τα θύματα***

Μόνον η Γερμανία μετέφερε ορθώς την εν λόγω απαίτηση της απόφασης-πλαισίου. Η Δανία, το Βέλγιο, η Γαλλία, η Φινλανδία, η Ελλάδα, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, το Ηνωμένο Βασίλειο και οι Κάτω Χώρες δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς για οποιαδήποτε παράγραφο του εν λόγω άρθρου. Η Αυστρία, η Πορτογαλία και η Σουηδία δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς όσον αφορά τη δημιουργία χωριστών χώρων αναμονής. Η Ισπανία, από την πλευρά της, έλαβε μόνον εν μέρει υπόψη το άρθρο 8, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαισίου, εφόσον η διάθεση χωριστών χώρων ισχύει μόνον για τα θύματα-μάρτυρες. Η Φινλανδία, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο και – εν μέρει – η Σουηδία ισχυρίζονται ότι η διάταξη έχει ενσωματωθεί στην πράξη. Το πρόβλημα είναι ότι το δικαίωμα του θύματος να μην έρχεται σε επαφή με το δράστη του αδικήματος δεν περιέχεται σε κανένα εθνικό κείμενο.

#### ***Άρθρο 8, παράγραφος 4 : κατάλληλες συνθήκες κατάθεσης για τα πλέον ευάλωτα θύματα***

Στο σημείο αυτό, θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι αυτή η φροντίδα για την προστασία των μαρτύρων περιλαμβανόταν ήδη στο ψήφισμα του Συμβουλίου της 23<sup>ης</sup> Νοεμβρίου 1995<sup>16</sup>. Η πλειοψηφία των κρατών μελών έχει μεταφέρει το άρθρο 8, παράγραφος 4, μεταξύ άλλων θεσπίζοντας τη δυνατότητα των θυμάτων να καταθέτουν μέσω οπτικοακουστικής σύνδεσης ή διατηρώντας την ανωνυμία ορισμένων θυμάτων που θεωρούνται ιδιαίτερος ευάλωτα.

Η Δανία, η Γαλλία και η Ελλάδα δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς για το συγκεκριμένο αυτό σημείο.

Η Φινλανδία αναφέρει προστατευτικά μέτρα για τους ανηλίκους, τα οποία όμως περιλαμβάνονται σε νομοσχέδιο που δεν είναι γνωστό αυτή τη στιγμή αν έχει εγκριθεί.

Το Ηνωμένο Βασίλειο εφαρμόζει ορισμένα μέτρα στο Crown Court, όπως η χρησιμοποίηση προστατευτικών πετασμάτων γύρω από το εδώλιο των μαρτύρων, η διεξαγωγή της δίκης κεκλεισμένων των θυρών για τα σεξουαλικά εγκλήματα και τα εγκλήματα εκφοβισμού, η οπτικοακουστική σύνδεση και η εμφάνιση των δικαστών χωρίς τα διακριτικά του αξιώματός τους. Η εφαρμογή των μέτρων αυτών στο Magistrates' Court περιορίζεται στη χρησιμοποίηση οπτικοακουστικής σύνδεσης.

Συμπερασματικά, η μεταφορά του άρθρου 8 παραμένει ελλιπής. Πράγματι, ικανοποιητική είναι μόνον η μεταφορά του άρθρου 8, παράγραφος 4. Αντιθέτως, η υποχρέωση διασφάλισης της προστασίας της ιδιωτικής ζωής και της ασφάλειας των θυμάτων, η οποία περιλαμβάνεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 8 δεν λαμβάνεται πλήρως υπόψη από όλα τα κράτη μέλη. Όσον αφορά τη δημιουργία χωριστών χώρων αναμονής για τα θύματα, τα περισσότερα κράτη μέλη απλώς ανέφεραν ότι τέτοιοι χώροι υπάρχουν στην πράξη, ενώ άλλα δεν ανακοίνωσαν καμία σχετική πληροφορία.

#### **Άρθρο 9 : Δικαίωμα αποζημίωσης στα πλαίσια της ποινικής διαδικασίας**

##### ***Άρθρο 9, παράγραφος 1 : δικαίωμα αποζημίωσης στα πλαίσια της ποινικής διαδικασίας***

Η πλειοψηφία των κρατών μελών έκρινε ότι η μεταφορά της πρώτης παραγράφου του εν λόγω άρθρου μπορεί να γίνει μέσω της άσκησης πολιτικής αγωγής στο πλαίσιο της ποινικής δίκης, εις τρόπον ώστε να επιταχύνεται η διεξαγωγή της διαδικασίας. Η Ιρλανδία δεν ανακοίνωσε κανένα σχετικό μηχανισμό, αλλά ανέφερε απλώς μηχανισμούς αποζημίωσης υπέρ ορισμένων κατηγοριών θυμάτων. Η Δανία, η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ανακοίνωσαν καμία διάταξη μεταφοράς. Εξάλλου, ορισμένα κράτη μέλη, όπως λόγου χάρι η Γερμανία, η Γαλλία, το Βέλγιο, η Ισπανία και η Σουηδία προβλέπουν για ορισμένες κατηγορίες θυμάτων δυνατότητα αποζημίωσης από το Δημόσιο. Ωστόσο, τα μέτρα αυτού του είδους δεν αποτελούν μεταφορά του άρθρου 9, παράγραφος 1, εκτός αν θεωρηθεί ότι εντάσσονται στις εξαιρέσεις τις οποίες προβλέπει η τελευταία φράση της παραγράφου.

##### ***Άρθρο 9, παράγραφος 2: τα αναγκαία μέτρα ώστε να διευκολύνεται η παροχή επαρκούς αποζημίωσης στα θύματα εκ μέρους του δράστη***

---

<sup>16</sup> Ψήφισμα του Συμβουλίου της 23<sup>ης</sup> Νοεμβρίου 1995 για την προστασία των θυμάτων στο πλαίσιο της καταπολέμησης της οργανωμένης διεθνούς εγκληματικότητας, *Επίσημη Εφημερίδα αριθ. C 327 της 07.12.1995, σ. 5.*

Όσον αφορά τη δεύτερη παράγραφο του άρθρου 9, επτά κράτη μέλη (Γερμανία, Αυστρία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες) ανακοίνωσαν διατάξεις για τη διευκόλυνση της προσπάθειας επαρκούς αποζημίωσης του θύματος εκ μέρους του δράστη του αδικήματος. Η Φινλανδία ισχυρίζεται ότι έχει μεταφέρει την εν λόγω διάταξη, αλλά δεν αναφέρει κάποιο συγκεκριμένο σχετικό κείμενο στην έκθεσή της. Το Λουξεμβούργο βεβαιώνει ότι υπάρχει νομοσχέδιο το οποίο προβλέπει ως προϋπόθεση της προσωρινής αποφυλάκισης την κατάθεση εγγύησης που να εξασφαλίζει, μεταξύ άλλων, την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε στο θύμα καθώς και την κάλυψη των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε. Το ευεργέτημα της υπό όρους αποφυλάκισης μπορεί να υπόκειται σε ιδιαίτερους όρους, σχετικούς για παράδειγμα με τη συμπεριφορά του δράστη έναντι του θύματος. Το βελγικό δίκαιο, από την πλευρά του, δεν προβλέπει κάποιο σχετικό κανόνα. Η Δανία, η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ανακοίνωσαν καμία διάταξη μεταφοράς, παρόλο που, όσον αφορά τη Σκωτία, φαίνεται ότι υπάρχει δυνατότητα να ελέγχεται η καταβολή της αποζημίωσης την οποία οφείλει ο δράστης.

### ***Άρθρο 9, παράγραφος 3 : Αποδοτέα αντικείμενα που ανήκουν στο θύμα***

Τέλος, η τελευταία παράγραφος του άρθρου 9 προβλέπει την υποχρέωση να επιστρέφονται αμελλητί στο θύμα αντικείμενα που του ανήκουν και κατασχέθηκαν κατά την ποινική διαδικασία. Τα περισσότερα κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Ιταλία, Κάτω Χώρες, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία, Σουηδία) έχουν θεσμοθετήσει την εν λόγω υποχρέωση. Η Γερμανία, η Δανία, η Ισπανία, η Γαλλία και η Ελλάδα δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς. Η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο, από την πλευρά τους, αναφέρουν στην έκθεσή τους ότι η εν λόγω υποχρέωση πληρούται κατά πάσα πιθανότητα στην πράξη, παρόλο που δεν ανακοίνωσαν κάποιο κείμενο το οποίο να την προβλέπει.

Επιφυλασσομένης της επαλήθευσης όσον αφορά τα κράτη μέλη που δεν διαβίβασαν επαρκείς πληροφορίες, φαίνεται ότι η πρώτη παράγραφος του εν λόγω άρθρου παρήγαγε γενικά αποτελέσματα. Εντούτοις, είναι λυπηρό ότι γενικά, η μεταφορά των επόμενων παραγράφων του άρθρου 9 είναι εξαιρετικά ελλιπής και αναγνωρίζεται από τη μειοψηφία των κρατών μελών.

### **Άρθρο 11 : θύματα που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος**

#### ***Άρθρο 11, παράγραφος 1 : Θύματα που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος***

Η Γερμανία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Δανία, η Ελλάδα, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία δεν ανακοίνωσαν κάποια διάταξη που να αφορά τη μεταφορά της δυνατότητας του θύματος να καταθέσει αμέσως μετά την τέλεση της εγκληματικής πράξης, παρότι κάτι τέτοιο φαίνεται να επιτρέπεται από τη νομοθεσία τους. Η Ισπανία παραδέχεται ότι δεν έχει θεσπίσει σχετική πρόβλεψη στην εθνική της νομοθεσία, ενώ η Γαλλία δεν διαβίβασε κανένα σχετικό έγγραφο. Οι Κάτω Χώρες, το Λουξεμβούργο, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία περιγράφουν το σύστημα κατάθεσης μηνύσεων που προβλέπει η νομοθεσία τους, αλλά δεν μνημονεύουν νομοθετικά κείμενα.

Όσον αφορά τις διατάξεις περί εικονοτηλεδιάσκεψης και τηλεφωνικής συνδιάλεξης, πρέπει να σημειωθεί ότι η Σύμβαση της ΕΕ για την αμοιβαία δικαστική συνδρομή επί ποινικών υποθέσεων της 29<sup>ης</sup> Μαΐου 2000 έχει κυρωθεί μέχρι σήμερα μόνον από την Πορτογαλία και την Ισπανία, πράγμα που σημαίνει ότι δεν έχει τεθεί ακόμα σε ισχύ<sup>17</sup>. Η Επιτροπή υπενθυμίζει στα κράτη μέλη που δεν έχουν κυρώσει ακόμα την εν λόγω Σύμβαση να το

---

<sup>17</sup> Βλ. άρθρο 27 της Σύμβασης της 29<sup>ης</sup> Μαΐου 2000.



πράξουν το συντομότερο δυνατόν. Εντούτοις, πολλά κράτη μέλη έχουν ήδη προβεί στη μεταφορά των άρθρων 10 και 11 της Σύμβασης της 29<sup>ης</sup> Μαΐου 2000 (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Ισπανία, Φινλανδία, Ιρλανδία, Ιταλία, Πορτογαλία, Σουηδία, Ηνωμένο Βασίλειο). Εντούτοις, οι εκθέσεις της Γερμανίας, των Κάτω Χωρών, της Γαλλίας και του Λουξεμβούργου παραμένουν ατελείς. Η Δανία και η Ελλάδα δεν ανακοίνωσαν καμία διάταξη μεταφοράς.

**Άρθρο 11, παράγραφος 2 : Δυνατότητα του θύματος να υποβάλλει μήνυση στο κράτος κατοικίας του**

Η κατάσταση της μεταφοράς της δεύτερης παραγράφου του άρθρου 11 της απόφασης-πλαίσιου δεν είναι καθόλου ικανοποιητική: δεν έχει μεταφερθεί από την Ισπανία, τη Γαλλία, την Ιταλία, την Πορτογαλία και τη Σουηδία. Η Αυστρία, το Βέλγιο, η Δανία, η Γερμανία, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία δεν ανακοίνωσαν διάταξη μεταφοράς. Πολλές χώρες (Βέλγιο, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες) φαίνεται να δέχονται τις μηνύσεις και να τις διαβιβάζουν, εφόσον απαιτείται, στη χώρα όπου διαπράχθηκε η πράξη, παρόλο που δεν αναφέρεται ακριβής νομική βάση. Μόνον το Λουξεμβούργο και η Φινλανδία φαίνεται να έχουν μεταφέρει ορθώς την εν λόγω παράγραφο.

Είναι σαφές ότι το εν λόγω άρθρο περιέχει σημαντικές διατάξεις που πρακτικά δεν έχουν τεθεί σε εφαρμογή.

**Άρθρο 12 : Συνεργασία μεταξύ κρατών μελών**

Η πλειοψηφία των κρατών μελών αναφέρεται απλώς στα συμβατικά δίκτυα οργανώσεων υποστήριξης των θυμάτων και στις κοινοτικές πρωτοβουλίες που έχουν αναληφθεί σε αυτόν τον τομέα. Εξαιρουμένης της Πορτογαλίας, καμία χώρα δεν μνημόνευσε νομοθετικά κείμενα. Το Βέλγιο ανέφερε την πρωτοβουλία του ενόψει της έγκρισης της απόφασης του Συμβουλίου για την ίδρυση ευρωπαϊκού δικτύου εθνικών σημείων επαφής για την αποκαταστατική δικαιοσύνη. Η εν λόγω πρωτοβουλία συνδέεται μάλλον με το άρθρο 10 της απόφασης-πλαίσιου της 15<sup>ης</sup> Μαρτίου 2001 και συνεπώς δεν έχει θέση στο άρθρο 12. Επιπλέον, η πρωτοβουλία αυτή δεν μπορεί να παίξει ρόλο εθνικής διάταξης μεταφοράς, εφόσον πρόκειται για μέσο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Ηνωμένο Βασίλειο αναφέρει τη χρηματοδότηση της οργάνωσης ‘Victim Support’, μέλους του Ευρωπαϊκού Φόρουμ για τη διαμεσολάβηση μεταξύ θύματος και εγκληματία. Αντιθέτως, η Γαλλία και η Ιταλία δεν ανέφεραν τίποτα σχετικό με τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών. Τέλος, η Φινλανδία υπογράμμισε ότι η μεταφορά του εν λόγω άρθρου δεν απαιτεί νομοθετικά μέτρα.

Συμπερασματικά, παρόλο που είναι αλήθεια ότι το εν λόγω άρθρο επιτρέπει σημαντικό περιθώριο κινήσεων στα κράτη μέλη και δεν τάσσει αναγκαστικά υποχρέωση ανάληψης νομοθετικής πρωτοβουλίας, εντούτοις απαιτεί από τα κράτη μέλη κάτι περισσότερο από μια παθητική στάση.

**Άρθρο 13 : Υπηρεσίες ειδικευμένου προσωπικού και οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων**

Το άρθρο 13 αφορά την υποστήριξη των θυμάτων ήδη κατά την αρχική υποδοχή αλλά και μεταγενέστερα. Εκτός της Δανίας και της Ελλάδας (οι οποίες δεν ανακοίνωσαν ουσιαστικές πληροφορίες για το θέμα), καθώς και της Ιταλίας (η οποία δεν έχει μεταφέρει την εν λόγω διάταξη), τα υπόλοιπα κράτη μέλη παρατηρούν γενικά ότι υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των θυμάτων, χρηματοδοτούμενη από το Δημόσιο, αποστολή της οποίας είναι να ενημερώνει, να κατευθύνει και να υποστηρίζει τον πολίτη σε σχέση με τα δικαιώματά του. Εντούτοις,

μόνον η Αυστρία, η Γαλλία (μόνον όσον αφορά την παράγραφο 1), η Πορτογαλία και η Σουηδία ανακοίνωσαν εθνικές διατάξεις συναφείς με τις διάφορες λειτουργίες που μπορούν να ανατίθενται στις εν λόγω οργανώσεις, και ιδίως με τη δυνατότητα υποστήριξης των θυμάτων μετά το πέρας της ποινικής διαδικασίας.

Η Ισπανία και, εν μέρει, η Γαλλία μνημονεύουν ισχύοντες εθνικούς νόμους, χωρίς όμως να διευκρινίζουν ειδικότερα τα άρθρα τους και συνεπώς, είναι αδύνατον να επαληθευτεί αν έχει μεταφερθεί το σύνολο της διάταξης. Το Βέλγιο διευκρινίζει ορισμένες διατάξεις μεταφοράς, τις οποίες όμως δεν έχει επισυνάψει. Το Ηνωμένο Βασίλειο (και συγκεκριμένα η Σκωτία) επισημαίνει ότι η εκτελεστική εξουσία επιδοτεί οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων και των μαρτύρων, αναφέρει τις λειτουργίες τους, αλλά δεν τεκμηριώνει την περιγραφή αυτή με κάποιο κείμενο νομικής βάσης.

Συμπερασματικά, όπως και για άλλα άρθρα, τα διάφορα κράτη μέλη δεν διαβίβασαν επαρκώς τα κείμενα μεταφοράς.

#### **Άρθρο 14 : Κατάρτιση των προσώπων που παρεμβαίνουν στη διαδικασία ή έρχονται με άλλο τρόπο σε επαφή με τα θύματα**

Η Πορτογαλία και η Σουηδία είναι οι μόνες χώρες που έχουν μεταφέρει τις δύο παραγράφους του εν λόγω άρθρου στην εθνική τους νομοθεσία. Οι περισσότερες άλλες χώρες, εκτός της Δανίας, της Ιταλίας και της Ελλάδας (που δεν ανακοίνωσαν ουσιαστικές πληροφορίες για το θέμα), αρκέστηκαν να αναφερθούν στην αποστολή ορισμένων φορέων που παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση για τους απασχολούμενους στον τομέα. Δεν είναι σαφές αν οι εν λόγω φορείς χρηματοδοτούνται και από το κράτος μέλος, όπως επιτάσσει το άρθρο 14. Εξάλλου, η περιγραφή των προγραμμάτων αυτών στις εθνικές εκθέσεις είναι υπερβολικά ασαφής και δεν επικεντρώνεται στην πτυχή της κατάρτισης. Η διάταξη μεταφοράς την οποία ανακοίνωσε η Αυστρία δεν μεταφέρει το άρθρο 14 της απόφασης-πλαίσιο, διότι δεν αφορά την πτυχή της επαγγελματικής κατάρτισης των απασχολούμενων στον τομέα.

#### **Άρθρο 15 : Πρακτικές προϋποθέσεις σχετικά με την κατάσταση των θυμάτων στο πλαίσιο της διαδικασίας**

Μόνον δύο κράτη (Αυστρία και Ισπανία) έχουν λάβει τα απαραίτητα μέτρα συμμόρφωσης με το εν λόγω άρθρο της απόφασης-πλαισίου.

Τα υπόλοιπα κράτη μέλη, εκτός της Δανίας, της Ιταλίας και της Ελλάδας (που δεν ανακοίνωσαν ουσιαστικές πληροφορίες για το θέμα), κατέστησαν γνωστό ότι έχουν θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρα, παρόλο που η περιγραφή τους είναι υπερβολικά ασαφής και ελάχιστα ικανοποιητική. Το Βέλγιο παραδέχεται ότι δεν έχει μεταφέρει τη διάταξη στην εθνική νομοθεσία.

Όσον αφορά τη δεύτερη παράγραφο, τα κράτη μέλη - εκτός της Δανίας, της Ιταλίας και της Ελλάδας (που δεν ανακοίνωσαν σχετικές πληροφορίες), καθώς και της Σουηδίας – παραπέμπουν απλώς στην πρώτη παράγραφο. Η Σουηδία αναφέρει ότι οι περισσότερες αστυνομικές υπηρεσίες διαθέτουν πλέον χωριστή αίθουσα ακροάσεων για τα παιδιά, ενώ για τις υπόλοιπες κατηγορίες θυμάτων, διεξάγονται εργασίες ώστε να δημιουργηθούν οι αναγκαίες συνθήκες σε όλους τους υπόλοιπους χώρους έως το Μάρτιο 2005.

#### **Άρθρο 16 : Πεδίο εδαφικής εφαρμογής**

Η εν λόγω διάταξη προβλέπει ότι η απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται στο Γιβραλτάρ. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν διαβίβασε πληροφορίες από τις οποίες να προκύπτει το συμπέρασμα ότι η διάταξη έχει μεταφερθεί.

### 3. ΓΕΝΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Συμπερασματικά, διαπιστώνεται ότι η Επιτροπή, ενόψει της έλλειψης πληροφοριών ή των αποσπασματικών πληροφοριών που διαβίβασαν ορισμένα κράτη μέλη, μπόρεσε να μορφώσει μια επιφανειακή απλώς εικόνα για την κατάσταση της μεταφοράς της εν λόγω απόφασης-πλαισίου. Εντούτοις, από την εν λόγω επιφανειακή εικόνα προκύπτει το συμπέρασμα ότι η σημερινή κατάσταση μεταφοράς των διατάξεων της απόφασης-πλαισίου στο εθνικό δίκαιο των κρατών μελών δεν είναι ικανοποιητική.

α. Ειδικότερα, η κατάσταση της μεταφοράς κατ' άρθρο παρουσιάζεται ως εξής κατά την ημερομηνία αναφοράς στις 25 Μαρτίου 2003:

#### **Άρθρο 1 :**

Ενδιαφέρον για το άρθρο 1 επέδειξαν μόνον η Φινλανδία, η Ιταλία, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία. Η Ιταλία ισχυρίζεται ότι ένας απλός κατάλογος ορισμών δεν χρειάζεται να μεταφερθεί στην εθνική έννομη τάξη. Δεδομένου όμως ότι στόχος μιας απόφασης-πλαισίου είναι να προσεγγίσει τις νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις των κρατών μελών, είναι απαραίτητο τα τελευταία να χρησιμοποιούν την ίδια ορολογία, διότι διαφορετικά, κινδυνεύει πράγματι να επηρεαστεί η αποτελεσματικότητα και η ομοιόμορφη εφαρμογή της απόφασης-πλαισίου. Εντούτοις, από τη μελέτη των εθνικών διατάξεων που ανακοινώθηκαν δεν προέκυψαν τέτοιου τύπου αποκλίσεις ως προς την ορολογία.

#### **Άρθρο 2 :**

Ενόψει της φύσης του συγκεκριμένου εδαφίου, το οποίο αποτελεί κατά κύριο λόγο δήλωση προθέσεων, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ένα κράτος μέλος παρέχει πραγματικό καθεστώς στα θύματα κατά την έννοια της απόφασης-πλαισίου αν δεν έχει μεταφέρει ορθώς το σύνολο των διατάξεών της. Εντούτοις, κανένα κράτος μέλος δεν μπορεί να ισχυριστεί ότι έχει μεταφέρει το σύνολο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την απόφαση-πλαίσιο και συνεπώς, αναγκάζεται κανείς να διαπιστώσει ότι κανένα κράτος μέλος δεν έχει μεταφέρει ορθώς την πρώτη παράγραφο του άρθρου 2.

Όσον αφορά τη **δεύτερη παράγραφο**, μπορεί να παρατηρηθεί ότι το πεδίο εφαρμογής των προστατευτικών μέτρων που ανακοινώθηκαν ποικίλλει ανάλογα με την άποψη που υιοθετείται όσον αφορά τον ορισμό – που δεν περιλαμβάνεται στην απόφαση-πλαίσιο – των «ιδιαίτερα ευάλωτων θυμάτων». Διαφέρουν επίσης και τα μέσα που εφαρμόζονται για την προστασία των εν λόγω ιδιαίτερα ευάλωτων θυμάτων : έτσι, ενώ σε πολλές περιπτώσεις δίνεται η δυνατότητα ηχητικής ή οπτικοακουστικής καταγραφής της κατάθεσης του θύματος (Λουξεμβούργο, Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Ηνωμένο Βασίλειο), η Ισπανία και η Φινλανδία ανέφεραν απλώς την πρόβλεψη οικονομικής στήριξης των εν λόγω θυμάτων. Επιφυλασσομένων των διαπιστώσεων που ακολουθούν, μπορεί να διαπιστωθεί ότι η προστασία των ιδιαίτερα ευάλωτων θυμάτων είναι εξασφαλισμένη στα περισσότερα κράτη μέλη. Η Δανία και η Ελλάδα δεν ανακοίνωσαν, έως την ημερομηνία αναφοράς (25 Μαρτίου 2003), καμία διάταξη μεταφοράς. Η μεταφορά εκ μέρους της Γαλλίας, όπως εμφανίζεται στα έγγραφα τα οποία διαβιβάστηκαν στην Επιτροπή, στρέφεται αποκλειστικά γύρω από την προστασία των πληροφοριών που αφορούν ανηλίκους. Ο αναγκαστικού δικαίου χαρακτήρας

των μέτρων που έχει λάβει η Ιρλανδία είναι αμφίβολος. Η μεταφορά εκ μέρους του Ηνωμένου Βασιλείου είναι μόνον μερική, ενώ ειδικότερα όσον αφορά τη Σκωτία, τα νομοθετικά μέτρα που αναφέρθηκαν δεν έχουν τεθεί ακόμα σε εφαρμογή.

### **Άρθρο 3, παράγραφος 1 :**

Οι περισσότερες χώρες (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Ιταλία, Ισπανία, Γαλλία, Λουξεμβούργο, Κάτω Χώρες, Πορτογαλία) αναφέρουν τη δυνατότητα του θύματος να παρασταθεί ως πολιτικώς ενάγων, μέσω της οποίας το θύμα αποκτά ορισμένα δικαιώματα, όπως το δικαίωμα να ζητήσει την εξέταση μαρτύρων (συγκεκριμένα στη Γαλλία, στη Φινλανδία και στο Λουξεμβούργο). Ωστόσο, τα στοιχεία που διαβίβασαν ορισμένα κράτη μέλη (Γερμανία, Δανία, Φινλανδία, Ελλάδα, Ιρλανδία, Γαλλία και Ηνωμένο Βασίλειο) για το σημείο αυτό παραμένουν ελλιπή.

Τα περισσότερα κράτη μέλη εξασφαλίζουν επαρκώς σε γενικές γραμμές τη δυνατότητα των θυμάτων να προσκομίζουν αποδεικτικά στοιχεία κατά τη διάρκεια της διαδικασίας. Εντούτοις, πέντε χώρες (Φινλανδία, Ελλάδα, Δανία, Κάτω Χώρες, Ηνωμένο Βασίλειο) δεν ανακοίνωσαν καμία σχετική διάταξη μεταφοράς. Η Ιρλανδία, η Σουηδία και η Ιταλία ανέφεραν ασφαλώς τη δυνατότητα του θύματος να αποδείξει την αλήθεια των ισχυρισμών τους. Εντούτοις, στα έγγραφα που διαβιβάστηκαν δεν αναφέρεται δυστυχώς το δικαίωμα των θυμάτων να ζητήσουν τη διενέργεια των απαραίτητων διαδικαστικών πράξεων για την επαλήθευση των ποινικά κρίσιμων πραγματικών περιστατικών. Πράγματι, φαίνεται ότι η τελευταία αυτή δυνατότητα προστατεύει πράγματι τα συμφέροντα των θυμάτων: προβλέπεται στο Βέλγιο, στην Ισπανία, στη Γαλλία και στο Λουξεμβούργο.

### **Άρθρο 3, παράγραφος 2:**

Μόνον έξι κράτη μέλη (Αυστρία, Ισπανία, Φινλανδία, Ιταλία, Λουξεμβούργο, Σουηδία) ανακοίνωσαν εθνικούς κανόνες που μεταφέρουν ορθώς την παράγραφο 2 της απόφασης-πλασίου. Η Δανία, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ελλάδα και η Πορτογαλία δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς του εν λόγω άρθρου. Το Ηνωμένο Βασίλειο, από την πλευρά του, διαβίβασε μόνον το νόμο « Sexual Offences (Procedure en Evidence) (Scotland) Act » ο οποίος δεν είχε τεθεί ακόμα σε ισχύ την ημερομηνία αναφοράς, ενώ κατά τα λοιπά, ανακοίνωσε μέτρα τα οποία, παρόλο που σχετίζονται με το θέμα, γεννούν αμφιβολίες όσον αφορά την πραγματική ισχύ αναγκαστικού δικαίου των κατευθυντηρίων γραμμών συμπεριφοράς.

### **Άρθρο 4, παράγραφος 1 :**

4. Ορισμένα κράτη μέλη (Γερμανία, Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες και Ηνωμένο Βασίλειο (συγκεκριμένα η Σκωτία)) μετέφεραν τις υποχρεώσεις που προβλέπει το άρθρο 4 παράγραφος 1 ενσωματώνοντας τις απαιτούμενες πληροφορίες στις ιστοσελίδες των αρμόδιων αρχών και οργανισμών ή/και εκδίδοντας ενημερωτικά φυλλάδια. Εντούτοις, το μέτρο αυτό δεν πληροί ολοσχερώς τις απαιτήσεις που τάσσει το άρθρο 4, παράγραφος 1, διότι τα κράτη μέλη πρέπει να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε οι αρχές τους να είναι υποχρεωμένες να διαβιβάζουν ιδία πρωτοβουλία τις εν λόγω πληροφορίες στα θύματα. Η Ισπανία και η Γαλλία έχουν υιοθετήσει διαφορετικό σύστημα, ασφαλώς περισσότερο σύμφωνο με το στόχο του άρθρου 4, παράγραφος 1, της απόφασης-πλασίου, το οποίο υποχρεώνει τους παράγοντες της ποινικής διαδικασίας, όπως τα στελέχη της δικαστικής αστυνομίας ή τον Εισαγγελέα, να ενημερώνουν τα θύματα για τα δικαιώματα και τις δυνατότητες ενεργειών που διαθέτουν. Το Λουξεμβούργο

ανακοίνωσε απλώς ένα νομοσχέδιο. Τα μέτρα που ανακοίνωσε η Πορτογαλία δεν μεταφέρουν ορθώς το άρθρο 4, παράγραφος 1, δεδομένου ότι δεν προβλέπουν υποχρέωση των εθνικών αρχών να διαβιβάζουν ιδία πρωτοβουλία τις πληροφορίες που απαιτεί το άρθρο 4, παράγραφος 1, στα θύματα. Επιπλέον, το ψήφισμα 6/99 του Συμβουλίου Υπουργών ισχύει μόνον για περίοδο 2 ετών, αρχής γενομένης από την 1<sup>η</sup> Ιανουαρίου 1999.

Όσον αφορά το πρόβλημα των γλωσσών, παρόλο που ορισμένα κράτη, όπως η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο (και συγκεκριμένα η Σκωτία), οι Κάτω Χώρες και η Φινλανδία διαθέτουν τις πληροφορίες σε περισσότερες γλώσσες (μεταξύ των οποίων στα αγγλικά), τα περισσότερα άλλα κράτη δεν αναφέρουν καν αυτή την πτυχή του θέματος. Το δεύτερο κενό αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 1, εδάφιο η), το οποίο όλα τα κράτη μέλη απλώς αγνόησαν, εξαιρουμένου του Ηνωμένου Βασιλείου (και συγκεκριμένα της Σκωτίας).

#### **Άρθρο 4, παράγραφος 2 :**

Το άρθρο αυτό έχει γενικά ενσωματωθεί ορθώς στις εθνικές νομοθεσίες από την πλειοψηφία των κρατών μελών (με την εξαίρεση της Δανίας, της Ελλάδας και του Ηνωμένου Βασιλείου). Όσον αφορά το άρθρο 4, παράγραφος 2, εδάφιο γ) για την ενημέρωση σχετικά με την απόφαση που εξέδωσε το δικαστήριο, η Γαλλία δεν αναφέρει καν αυτό το είδος πληροφοριών στα έγγραφα που διαβίβασε. Η Ιταλία, από την πλευρά της, κοινοποιεί τη δικαστική απόφαση μόνον στα θύματα που παρίστανται ως πολιτικώς ενάγοντες. Η Φινλανδία, παρόλο που φαίνεται να έχει ενσωματώσει την υποχρέωση του εδαφίου γ) στο εθνικό της σύστημα, δεν ανακοίνωσε καμία νομική βάση που να περιλαμβάνεται σε κάποιο κείμενο. Η ισχύς αναγκαστικού δικαίου των μέτρων που έχει λάβει η Ιρλανδία δεν φαίνεται εξασφαλισμένη. Όσον αφορά την Πορτογαλία, τα άρθρα που ανακοινώθηκαν εγγυώνται βέβαια ότι το θύμα μπορεί να ενημερωθεί, αλλά δεν εξασφαλίζουν ότι οι εθνικές αρχές ενημερώνουν ενεργά το θύμα, εφόσον «εκφράσει τη βούληση προς τούτο». Η μεταφορά των υποχρεώσεων των εδαφίων α) και β) προβλέπεται σε νομοσχέδιο του Λουξεμβούργου, το οποίο η Επιτροπή δεν γνωρίζει αν εγκρίθηκε οριστικά.

#### **Άρθρο 4, παράγραφος 3 :**

Μόνον η Φινλανδία έχει μεταφέρει ορθώς την εν λόγω διάταξη. Η Γαλλία και η Ισπανία αρκέστηκαν να δηλώσουν ότι διεξάγονται εργασίες για το θέμα. Τα μέτρα μεταφοράς της Ιρλανδίας δεν έχουν ισχύ αναγκαστικού δικαίου. Η Ιταλία ανέφερε ότι «τα μέτρα που προβλέπει η εν λόγω διάταξη δεν περιλαμβάνονται στην ιταλική έννομη τάξη». Το Λουξεμβούργο δεν αναφέρει κανένα συναφές μέτρο μεταφοράς. Η Πορτογαλία παραδέχεται ότι δεν έχει θέσει ακόμα σε εφαρμογή το άρθρο 4, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαισίου. Οι διατάξεις μεταφοράς που ανακοίνωσε η Σουηδία αφορούν μόνον την κατάσταση πριν την κίνηση της ποινικής διαδικασίας. Δεν ανακοινώθηκε κάποια διάταξη μεταφοράς που να αφορά τη στιγμή της αποφυλάκισης του διωχθέντος ή καταδικασθέντος. Οι κανόνες που ισχύουν στο Ηνωμένο Βασίλειο παρουσιάζουν δύο ιδιομορφίες : η ενημέρωση του θύματος προβλέπεται μόνον σε περίπτωση καταδίκης σε φυλάκιση άνω των 12 μηνών για βίαιο ή σεξουαλικό αδίκημα. Αφετέρου, το ιδιόμορφο νομικό σύστημα της Σκωτίας προβλέπει ότι η δυνατότητα να ειδοποιείται το θύμα για την αποφυλάκιση του δράστη επίθεσης εναντίον του, ο οποίος κρατείται προσωρινώς, εξασφαλίζεται απλώς από την «τρέχουσα πρακτική» της αστυνομίας. Η Δανία, η Γερμανία, η Ελλάδα και οι Κάτω Χώρες δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς του εν λόγω άρθρου.

#### **Άρθρο 4, παράγραφος 4 :**

Μόνον η Φινλανδία έχει μεταφέρει ορθώς την εν λόγω διάταξη. Η Ισπανία και η Ιταλία δήλωσαν απλώς στις εκθέσεις τους ότι αυτή τη στιγμή, δεν ισχύει κάποια συναφής διάταξη στις αντίστοιχες εθνικές έννομες τάξεις τους. Η Αυστρία, η Δανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γερμανία, η Γαλλία, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες, το Λουξεμβούργο και η Σουηδία δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς του εν λόγω άρθρου. Όσον αφορά την Ιρλανδία, τίθεται και πάλι το πρόβλημα της νομικής ισχύος του Χάρτη των Θυμάτων. Οι διατάξεις μεταφοράς τις οποίες ανακοίνωσε η Πορτογαλία δεν μεταφέρουν το άρθρο 4, παράγραφος 4, της απόφασης-πλαισίου, διότι δεν εγγυώνται στο θύμα το δικαίωμα να αποποιηθεί τη λήψη των σχετικών πληροφοριών. Το Βέλγιο έχει ενσωματώσει ελλιπώς την εν λόγω διάταξη, εφόσον ασχολείται μόνον με την ανακοίνωση πληροφοριών που αφορούν την υπό όρους αποφυλάκιση του δράστη του αδικήματος.

#### **Άρθρο 7 :**

Μόνον η Γερμανία, η Αυστρία, η Ισπανία, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Σουηδία λαμβάνουν υπόψη τη διάκριση που θέτει η απόφαση-πλαίσιο μεταξύ των θυμάτων που έχουν την ιδιότητα διαδίκου ή μάρτυρα. Τα περισσότερα κράτη μέλη (εκτός της Ιρλανδίας, του Ηνωμένου Βασιλείου, των Κάτω Χωρών και του Βελγίου) προβλέπουν τη δυνατότητα απόδοσης της αμοιβής δικηγόρου εφόσον το θύμα παρίσταται ως πολιτικώς ενάγων. Το ιταλικό δίκαιο και το νομοσχέδιο του Λουξεμβούργου προβλέπουν ότι η αμοιβή του δικηγόρου του θύματος μπορεί να βαρύνει αποκλειστικά τον δράστη του αδικήματος, πράγμα που θα μπορούσε να δημιουργήσει προβλήματα σε περίπτωση αφερεγγυότητας του εν λόγω δράστη.

#### **Άρθρο 8 :**

Η υποχρέωση εγγύησης της ασφάλειας των θυμάτων, καθώς και της οικογένειάς τους, φαίνεται να έχει μεταφερθεί από τη Γερμανία, την Αυστρία, το Βέλγιο, την Ισπανία, τη Φινλανδία, την Πορτογαλία, τις Κάτω Χώρες και τη Σουηδία. Από ό,τι φαίνεται, η Γαλλία έχει μεταφέρει την υποχρέωση προστασίας του θύματος, αλλά όχι της οικογένειάς του, ενώ δεν ανακοίνωσε διατάξεις μεταφοράς για τις υπόλοιπες πτυχές του άρθρου 8, παράγραφος 1. Η Ιρλανδία έχει μεταφέρει το άρθρο 8, παράγραφος 1, στον Χάρτη των Θυμάτων, του οποίου η ισχύς αναγκαστικού δικαίου είναι αμφίβολη, ενώ το Λουξεμβούργο περιέλαβε την εν λόγω υποχρέωση στο νομοσχέδιο που δεν έχει εγκριθεί ακόμα. Όσον αφορά την προστασία της ιδιωτικής ζωής των θυμάτων, όλα τα κράτη μέλη ανέφεραν τη δυνατότητα να διαταχθεί η διεξαγωγή της δίκης κεκλεισμένων των θυρών. Ορισμένες χώρες, όπως η Ιρλανδία ή η Γερμανία, δεν ανακοίνωσαν τις διατάξεις δυνάμει των οποίων επιβάλλονται κυρώσεις για τη διάδοση πληροφοριών που αφορούν τα θύματα, ή τουλάχιστον τις πλέον ευάλωτες κατηγορίες θυμάτων, ενώ η προστασία της ιδιωτικής ζωής της οικογένειας του θύματος αναφέρεται ρητώς μόνον από τη Φινλανδία, η οποία εντούτοις δεν διαβίβασε το συναφές κείμενο. Η μεγάλη πλειοψηφία των κρατών μελών (εξαιρουμένης της Γερμανίας, της Αυστρίας, της Γαλλίας και της Πορτογαλίας) δεν διαβίβασε πληροφορίες όσον αφορά την προστασία της υπόληψης. Η Δανία, η Γερμανία, η Ελλάδα και οι Κάτω Χώρες δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς των παραγράφων 1 και 2.

Μόνον η Ισπανία, η Γερμανία και η Ιταλία ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς του άρθρου 8, παράγραφος 3, όσον αφορά τη δημιουργία χωριστών χώρων αναμονής για τα θύματα. Την εν λόγω παράγραφο έχει μεταφέρει ορθώς μόνον η Γερμανία, ενώ η Ισπανία τη μετέφερε μόνον εν μέρει, εφόσον η διάθεση χωριστών χώρων ισχύει μόνον για τα θύματα-μάρτυρες. Η Φινλανδία, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο και – εν μέρει – η Σουηδία ισχυρίζονται ότι η διάταξη έχει ενσωματωθεί στην πράξη. Το δικαίωμα του θύματος να μην έρχεται σε επαφή με τον δράστη του αδικήματος δεν περιέχεται σε κανένα εθνικό κείμενο.

Η πλειοψηφία των κρατών μελών έχει μεταφέρει το άρθρο 8, παράγραφος 4, όσον αφορά τις κατάλληλες συνθήκες κατάθεσης για τα πλέον ευάλωτα θύματα. Η Δανία, η Γαλλία και η Ελλάδα δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς. Η Φινλανδία αναφέρει προστατευτικά μέτρα για τους ανηλίκους, τα οποία περιλαμβάνονται σε νομοσχέδιο. Το Ηνωμένο Βασίλειο εφαρμόζει διάφορα προστατευτικά μέτρα στο Crown Court, αλλά η εφαρμογή τους στο Magistrates' Court περιορίζεται στη χρησιμοποίηση οπτικοακουστικής σύνδεσης.

Σχετικά με τη μεταφορά του άρθρου 8, διαπιστώνεται ότι μόνον η μεταφορά της παραγράφου 4 είναι ικανοποιητική, ενώ η μεταφορά των τριών πρώτων παραγράφων παραμένει απογοητευτική.

#### **Άρθρο 9 :**

Η πλειοψηφία των κρατών μελών έκρινε ότι η μεταφορά του άρθρου 9, παράγραφος 1, για το δικαίωμα αποζημίωσης στα πλαίσια της ποινικής διαδικασίας μπορεί να γίνει μέσω της άσκησης πολιτικής αγωγής στο πλαίσιο της ποινικής δίκης. Η Ιρλανδία δεν ανακοίνωσε κανένα σχετικό μηχανισμό, αλλά ανέφερε απλώς μηχανισμούς αποζημίωσης υπέρ ορισμένων κατηγοριών θυμάτων. Η Δανία, η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ανακοίνωσαν καμία διάταξη μεταφοράς. Ορισμένα κράτη μέλη (όπως η Γερμανία, η Γαλλία, το Βέλγιο, η Ισπανία και η Σουηδία) προβλέπουν για ορισμένες κατηγορίες θυμάτων δυνατότητα αποζημίωσης από το Δημόσιο. Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε ήδη, τα μέτρα αυτού του είδους δεν αποτελούν μεταφορά του άρθρου 9, παράγραφος 1.

Επτά κράτη μέλη (Γερμανία, Αυστρία, Ισπανία, Γαλλία, Ιταλία, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες) ανακοίνωσαν διατάξεις όσον αφορά την υποχρέωση των κρατών μελών να λάβουν τα αναγκαία μέτρα ώστε να διευκολύνεται η παροχή αποζημίωσης στα θύματα εκ μέρους του δράστη του αδικήματος, τα οποία προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 2. Η Φινλανδία ισχυρίζεται ότι έχει μεταφέρει την εν λόγω διάταξη, αλλά δεν αναφέρει κάποιο συγκεκριμένο σχετικό κείμενο στην έκθεσή της. Το νομοσχέδιο του Λουξεμβούργου φαίνεται να προβλέπει ως προϋπόθεση της προσωρινής αποφυλάκισης την κατάθεση εγγύησης που να εξασφαλίζει, μεταξύ άλλων, την αποκατάσταση της ζημίας που προκλήθηκε στο θύμα καθώς και την κάλυψη των εξόδων στα οποία υποβλήθηκε. Το ευεργέτημα της υπό όρους αποφυλάκισης μπορεί επίσης να υπόκειται σε ιδιαίτερους όρους, σχετικούς για παράδειγμα με τη συμπεριφορά του δράστη έναντι του θύματος. Η Δανία, η Ελλάδα και το Ηνωμένο Βασίλειο δεν ανακοίνωσαν καμία διάταξη μεταφοράς. Όσον αφορά τη Σκωτία, φαίνεται ότι υπάρχει δυνατότητα να ελέγχεται η καταβολή της αποζημίωσης την οποία οφείλει ο δράστης.

Τα περισσότερα κράτη μέλη έχουν θεσμοθετήσει την υποχρέωση να επιστρέφονται στο θύμα αντικείμενα που του ανήκουν, όπως προβλέπει το άρθρο 9, παράγραφος 3, ενώ η Γερμανία, η Δανία, η Ισπανία, η Γαλλία και η Ελλάδα δεν ανακοίνωσαν διατάξεις μεταφοράς. Η Ιρλανδία και το Ηνωμένο Βασίλειο ανέφεραν ότι η εν λόγω υποχρέωση πληρούται, χωρίς όμως να ανακοινώσουν κάποιο κείμενο το οποίο να την προβλέπει.

#### **Άρθρο 11 :**

Η Γερμανία, η Αυστρία, το Βέλγιο, η Δανία, η Ελλάδα, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία δεν ανακοίνωσαν τίποτα σχετικά με τη μεταφορά του άρθρου 11, παράγραφος 1. Εντούτοις, η νομοθεσία τους φαίνεται να επιτρέπει τη λήψη κατάθεσης αμέσως μετά την τέλεση της εγκληματικής πράξης. Η Ισπανία παραδέχεται ότι δεν έχει κάνει τίποτα σχετικά, ενώ η Γαλλία δεν διαβίβασε κανένα σχετικό έγγραφο. Οι Κάτω Χώρες, το Λουξεμβούργο, το Ηνωμένο Βασίλειο και η Σουηδία περιγράφουν το σύστημα κατάθεσης μηνύσεων που προβλέπει η νομοθεσία τους, αλλά δεν μνημονεύουν νομοθετικά κείμενα.

Η Ισπανία, η Γαλλία, η Ιταλία, η Πορτογαλία και η Σουηδία δεν έχουν μεταφέρει το άρθρο 11, παράγραφος 2, ενώ η Αυστρία, το Βέλγιο, η Δανία, η Γερμανία, η Ελλάδα, οι Κάτω Χώρες και η Σουηδία δεν ανακοίνωσαν τίποτα σχετικά. Όπως προαναφέρθηκε, ορισμένες χώρες (Βέλγιο, Ιρλανδία, Κάτω Χώρες) φαίνεται να δέχονται τις μηνύσεις και να τις διαβιβάζουν, εφόσον απαιτείται, στη χώρα όπου διαπράχθηκε η πράξη, παρόλο που δεν αναφέρεται ακριβής νομική βάση. Μόνον το Λουξεμβούργο και η Φινλανδία φαίνεται να έχουν μεταφέρει ορθώς την εν λόγω παράγραφο.

#### **Άρθρο 12 :**

Εξαιρουμένης της Πορτογαλίας, καμία χώρα δεν μνημόνευσε νομοθετικά κείμενα που να αφορούν τη μεταφορά του άρθρου 12. Η Γαλλία και η Ιταλία δεν ανέφεραν τίποτα σχετικά, ενώ η Φινλανδία υπογράμμισε ότι η μεταφορά του εν λόγω άρθρου δεν απαιτεί νομοθετικά μέτρα. Όπως επισημάνθηκε ήδη ανωτέρω, παρόλο που το εν λόγω άρθρο επιτρέπει σημαντικό περιθώριο κινήσεων στα κράτη μέλη, εντούτοις απαιτεί από αυτά κάτι περισσότερο από μια παθητική στάση.

#### **Άρθρο 13 :**

Όσον αφορά το άρθρο 13, η μεγάλη πλειοψηφία των κρατών μελών παρατηρεί γενικά ότι υπάρχει υπηρεσία υποστήριξης των θυμάτων, χρηματοδοτούμενη από το Δημόσιο, αποστολή της οποίας είναι να ενημερώνει, να κατευθύνει και να υποστηρίζει τον πολίτη σε σχέση με τα δικαιώματά του. Εντούτοις, μόνον η Αυστρία, η Γαλλία (μόνον όσον αφορά την παράγραφο 1), η Πορτογαλία και η Σουηδία ανακοίνωσαν εθνικές διατάξεις συναφείς με τις διάφορες λειτουργίες που μπορούν να ανατίθενται στις εν λόγω οργανώσεις, και ιδίως με τη δυνατότητα υποστήριξης των θυμάτων μετά το πέρας της ποινικής διαδικασίας.

Η Ισπανία και, εν μέρει, η Γαλλία μνημονεύουν την ισχύουσα εθνική νομοθεσία, χωρίς όμως να διευκρινίζουν ειδικότερα τα άρθρα της και συνεπώς, είναι αδύνατον να επαληθευτεί αν έχει μεταφερθεί το σύνολο της διάταξης. Το Βέλγιο διευκρινίζει ορισμένες διατάξεις μεταφοράς, τις οποίες όμως δεν έχει επισυνάψει. Το Ηνωμένο Βασίλειο (και συγκεκριμένα η Σκωτία) επισημαίνει ότι η εκτελεστική εξουσία επιδοτεί οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων και των μαρτύρων, αναφέρει τις λειτουργίες τους, αλλά δεν τεκμηριώνει την περιγραφή αυτή με κάποιο κείμενο νομικής βάσης.



#### **Άρθρο 14 :**

Η Πορτογαλία και η Σουηδία είναι οι μόνες χώρες που έχουν μεταφέρει τις δύο παραγράφους του εν λόγω άρθρου στην εθνική τους νομοθεσία. Οι περισσότερες άλλες χώρες (εκτός της Δανίας, της Ιταλίας και της Ελλάδας που δεν ανακοίνωσαν ουσιαστικές πληροφορίες για το θέμα), αρκέστηκαν να αναφερθούν στην αποστολή ορισμένων φορέων που παρέχουν επαγγελματική κατάρτιση για τους απασχολούμενους στον τομέα. Δεν είναι σαφές αν οι εν λόγω φορείς χρηματοδοτούνται και από το κράτος μέλος, όπως επιτάσσει το άρθρο 14. Η διάταξη μεταφοράς την οποία ανακοίνωσε η Αυστρία δεν μεταφέρει το άρθρο 14 της απόφασης-πλαίσιο, διότι δεν αφορά την πτυχή της επαγγελματικής κατάρτισης των απασχολούμενων στον τομέα.

#### **Άρθρο 15 :**

Μόνον η Αυστρία και η Ισπανία έχουν μεταφέρει το εν λόγω άρθρο. Τα υπόλοιπα κράτη μέλη, εκτός της Δανίας, της Ιταλίας και της Ελλάδας, ανακοίνωσαν ότι έχουν θεσπίσει τα απαραίτητα μέτρα, παρόλο που η περιγραφή τους είναι υπερβολικά ασαφής και ελάχιστα ικανοποιητική. Το Βέλγιο παραδέχεται ότι δεν έχει μεταφέρει τη διάταξη στην εθνική νομοθεσία. Όσον αφορά τη δεύτερη παράγραφο, τα περισσότερα κράτη μέλη παραπέμπουν απλώς στην πρώτη παράγραφο. Η Σουηδία αναφέρει ότι οι περισσότερες αστυνομικές υπηρεσίες διαθέτουν πλέον χωριστή αίθουσα ακροάσεων για τα παιδιά, ενώ για τις υπόλοιπες κατηγορίες θυμάτων, διεξάγονται εργασίες ώστε να δημιουργηθούν οι αναγκαίες συνθήκες σε όλους τους υπόλοιπους χώρους έως το Μάρτιο 2005.

#### **Άρθρο 16 :**

Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν διαβίβασε πληροφορίες από τις οποίες να προκύπτει ότι η εν λόγω διάταξη έχει μεταφερθεί στο Γιβραλτάρ.

β. Παρά τα προαναφερθέντα κενά, πρέπει εντούτοις να αναγνωριστεί ότι σε ορισμένα κράτη μέλη, όπως η Γαλλία ή το Λουξεμβούργο, βρίσκεται σε εξέλιξη διαδικασία μεταφοράς για ορισμένες από τις διατάξεις που μένουν να μεταφερθούν: έτσι, το Λουξεμβούργο μετέφερε ορισμένες διατάξεις της απόφασης-πλαισίου σε νομοσχέδιο, ενώ η Γαλλία μας διαβίβασε πρόγραμμα 14 μέτρων σχετικών με τα θύματα που θα πρέπει να αναπτυχθούν τα επόμενα πέντε χρόνια.

Εξάλλου, θα πρέπει να παραδεχθεί κανείς ότι ορισμένες διατάξεις της εν λόγω απόφασης-πλαισίου καθορίζουν γενικούς στόχους επιτρέποντας εκτεταμένη διακριτική ευχέρεια στα κράτη μέλη, πράγμα που δυσχεραίνει την επαλήθευση της ορθής μεταφοράς της απόφασης-πλαισίου από την Επιτροπή: για παράδειγμα, το άρθρο 8 προβλέπει ότι «κάθε κράτος μέλος διασφαλίζει επαρκές επίπεδο προστασίας για τα θύματα». Επίσης, το άρθρο 11 για τα θύματα που κατοικούν σε άλλο κράτος μέλος αναφέρει ορισμένα από τα μέτρα που πρέπει «ιδίως» να λάβουν τα κράτη μέλη.

Επίσης, η φύση των διατάξεων που πρέπει να μεταφερθούν ποικίλλει σημαντικά : ορισμένες (ιδίως το άρθρο 7) απαιτούν παρέμβαση του νομοθέτη, ενώ άλλες, όπως τα άρθρα 8, παράγραφος 3, ή 15, παράγραφος 1, απαιτούν πρακτικές διευθετήσεις. Τέλος, σε κάποιες περιπτώσεις, τα κράτη μέλη υποχρεούνται να προσφέρουν χρηματοδοτική στήριξη σε μη κρατικές οργανώσεις υποστήριξης των θυμάτων.

Ενόψει όσων προαναφέρθηκαν, η Επιτροπή καλεί τα κράτη μέλη να φροντίσουν για τη σύντομη και πλήρη μεταφορά των διατάξεων της απόφασης-πλαισίου και να προβούν

αμέσως, και το αργότερο έως τις 15 Μαρτίου 2004, σε σχετική ανακοίνωση, διαβιβάζοντας περιγραφή των ληφθέντων μέτρων, συνοδευόμενη από το κείμενο των ισχυουσών νομικών ή κανονιστικών διατάξεων προς τεκμηρίωση της σχετικής παρουσίασης.